

Europos LIETUVIS

Nr. 23 (2309) XLVIII

Londonas ir Vilnius, 1994 m. birželio 4 - 10

NACIONALINIS
BIBLIOTĖKA

Kaina 50 ct

Lietuvių šventė Sodyboje prie Londono

Lietuvių šventė Sodyboje.

Gegužės 27-ąją Didžiojoje Britanijoje gyvenantys tautiečiai paminėjo Lietuvių Sodybos keturiasdešimtmetį. Ji buvo nupirktą 1954 metais prie Londono Headley parke. Tą įvykį birželio 1 dienos numeryje plačiai nušvietė didžiausias Lietuvos dienraštis "Lietuvos rytas", nusiuntęs į Sodybą savo specialius korespondentus. Pirmajame puslapyje išspausdinta Jono Staselio nuotrauka iš šventės su Sodybos panorama ir pradedamas Audros Telksnienės pasakojimas, pavadintas "Lietuvių sodybos jubiliejus Didžiojoje Britanijoje: išeiviai tarpusavyje dažnai kalba angliškai, bet ilgisi Lietuvos".

Į Sodybą praėjusį savaitgalį suvažiavo apie 400 lietuvių, rašo A. Telksnienė. Jubiliejaus minėjimas prasidėjo 11 valandą sekmadieninėmis pamaldomis, kurias kunigas A. Gėryba laikė prie Sodybos kryžiaus. Po pamaldų lietuvių ambasados Londone atstovai Alvydas Medalinskas ir Algimantas Misevičius ant kryžiaus prikėlė lentelę su Lietuvių sodybos pirkimo aktu. Jame rašoma: "Gimtosios žemės ilgesio vedini, mes, Didžiosios Britanijos lietuviai, 1955 m. gegužės 29 d. susirinkę į Headley Park vietovę, skelbiame, kad mums palankiame ir mus priglaudusiame krašte šis mūsų bendro-

mis aukomis įgytas žemės sklypelis primins tiek mums, tiek mūsų vaikams, kad mes esame palikę gimtąjį Kraštą, dėl kurio Laisvės mes ir mūsų vaikai kovosime tol, kol ten, Lietuvoje, iškelsime Trispalvę, kaip ją šandien laisvai iškeliame čia, šioje Lietuvių sodyboje".

Po šiuo aktu yra 198 parašai tų žmonių, kurie prieš keturiasdešimt metų aukojo pinigų sodybai pirkti. Kai kurie parašai jau išblukę ir vos matomi. Tuomet šis žemės plotas su jame esančiais pastatais buvo nupirktas už 6300 Didžiosios Britanijos svarų. Savų pinigų lietuviai tais metais surinko tik apie pusę reikiamos sumos. 3300 svarų sterlingų buvo pasiskolinta. Kaip "Lietuvos rytui" pasakė vienas iš Lietuvių namų akcinės bendrovės direktorių Stasys Kasparas, dabar už šią Sodybą būtų galima gauti apie du milijonus svarų sterlingų.

Į keturiasdešimtmečio minėjimą nebeatvyko nė vienas iš trijų pačios Sodybos pirkimo akciją vykdžiusių išeivių iš Lietuvos. Vienas iš jų buvo jau miręs rašytojas Antanas Žukauskas. Mečys Bajorinas, dabar gyvenantis Londone, tik prieš keletą dienų buvo grįžęs iš ligoninės ir dalyvauti iškilnėse jam neleido sveikata.

Tomis dienomis nestipriai jautėsi ir

trečiasis Mažąją Lietuvą, taip išeiviai pavadino įsigytą žemės plotą, pirkęs lietuvis Rostis Baublys. Poną Baublį "Lietuvos ryto" žurnalistas aplankė jo paties namuose Londone. Gegužės pradžioje Rostis Baublys atšventė savo 85 metų jubiliejų.

Oficialios Lietuvių sodybos keturiasdešimtmečio iškilnės vyko anglų kalba, pastebi "Lietuvos rytas". Organizatoriai šį faktą aiškino taip: "Nemažai šioje šalyje gyvenančių lietuvių yra susituokę su anglais, airiais ar škotais, kurie taip pat atvyksta į lietuvių šventes, ir paprasčiausiai būtų nemandagu kalbėti jiems nesuprantama kalba. Be to, ir nemišiose lietuvių šeimose yra jau Anglijoje gimusių ir užaugusių vaikų, kurie dažnai nors ir supranta lietuvių kalbą, bet ja nekalba".

Šventės metu vyko loterija, kurioje buvo galima laimėti du bilietus nusikristi į Lietuvą. Vienas loterijos bilietas kainavo tik 20 pensų, o kelionė lėktuvu į gimtinę ir atgal kainuoja apie pusantro tūkstančio litų. Po vieną bilietą loterijos dalyviai beveik niekas nepirko, ėmė knygelėmis, kuriose būna po penkis, dešimt ar daugiau bilietų. "Tai labdaros loterija, - sakė jie, - ir visai nesvarbu, laimėsi ką nors joje ar ne", rašoma "Lietuvos ryte".

Jono Staselio nuotr.

"Šešupės" ansamblui iš Punsco plojo visa Lietuva

Vienuoliką kartą vyko televizijos konkursas "Dainų dainelė". Konkurso rengiami kas dveji metai. Antrą kartą jame dalyvauti buvo pakviesta ir užsienio lietuvių. Šiemet su savo dainomis buvo atvykę dainininkai iš Maskvos "Šaltinėlio" mokyklos Jelenos Terechovos parengti Tauras Demidovas ir Filipas Bujokas, tikrą tikriausia Lietuvos laukų gėlė, devynėnių metų Veronika Valatkaitė, sužavėjusi visus savo vaikišku nuoširdumu ir jautriai virpančiu balseliu, ringuodama lietuvių liaudies dainą "Pavasario dienele". Edita Murauskaitė iš Rygos atlydėjo du broliukus Aleksą ir Mindaugą Pielikius ir Konstanciją Dauguvietę, kuri labai šiltai padainavo Juozo Naujalio harmonizuotą liaudies dainą "Ant kalno karklai siūbavo" latviškai. Beje, broliukai Pielikiai taip pat vieną dainelę apie oželį dainavo latviškai. Stanislovo sudainuota rusiškai Michailo Glinkos "Lakštingalėlė" ypač sužadino įtaigia gaida ir skaidria nuotaika.

Maloniai buvo sutikti ir dainininkai iš Rytų Prūsijos žemių, Lazdynų. Dabar tai Kaliningrado srities Krasnoznamensko miestas, kuriame gyvena apie trys tūkstančiai žmonių. Tarp jų pagal oficialią statistiką gal tik penki procentai lietuvių. Istorijos šaltiniuose aptinkama žinių, kad dar 1709-1711 metais čia gyveno daugiausia lietuvių, kad maždaug tuo pačiu metu čia kunigavo lietuvių raštijos pasišventėlis J. Sulcas. Dabar gi čia veikia viso labo sekmadieninė lietuvių mokykla "Šešupė". Iš čia atvykę dainininkai, vadovaujami mokytojos Aldonos Strojovos, padainavo dvi autentiškas šio krašto dainas.

Gausiausią būrį, du ansamblius - merginų ir žemesniųjų klasių vaikų - į koncertą atsivedė Vilniaus vidurinės mokyklos "Lietuvių namai" muzikos vadovas Viktoras Žeimys. Šios mokyklos dainininkai surinkti iš visos buvusios Tarybų Sąjungos - Novosibirsko, Vorkutos, Chabarovsko, Naujojo Uojano, Komsomolsko prie Amūro,

Šiaurės Kaukazo, Sočio, Moldovos, Baltarusijos ir kitų vietų. Ypač nuotaikingai skambėjo mažiukų ansamblio atliekamos dainos "Saulėle motule" ir "Ko verki, dangau".

Ko gero, labiausiai nustebino Punsco lietuvių "Šešupė" kvartetas, atlikęs muzikos vadovo Dariaus Zimnicko dainas pagal Algio Uzdilos, tos pačios mokyklos mokytojo, ir Jono Aisčio eiles. Sekmadienį Punsco lietuvių laureatų koncerte, kuris vyko Vilniuje, Operos ir baleto teatro scenoje, buvo sutikti tikrai audringų plojimų. Dainininkų ir jų mokytojų garbei reikia pasakyti, jog tie plojimai tikrai buvo pelnyti. Skambėjo didžiai prasmingi žodžiai ir didžiai įtaigi muzika. Vadinasi, gyva Lietuva ir ten, kur, regis, Lietuvos nėra.

Laureatai buvo apdovanoti firmų "Kraft Jabobs Sudschar", "Lego", Utenos trikotažo fabriko prizais ir Mykolo Mikolajūno leidyklos knygomis.

Salomėja Čičiškina

Sąskrydis sukviatė daug žmonių

Gegužės 29-ąją, Lietuvių Sodybos 40-mečio minėjimo dieną, oras buvo gražus, nors truputį šaltoka. Į sukaktuvinį sąskrydį palyginti su pastaraisiais metais vykusiais tokiais tradiciniais renginiais suplaukė daug žmonių. Sutikome tautiečių iš visų Britanijos kampelių. Tarp susirinkusiųjų buvo matyti ir nemažas būrys čia laikinai atvykusių tautiečių iš Lietuvos, vietinių anglų iš artimų apylinkių.

Oficiali programa prasidėjo šv. Mišiomis, kurias laikė Sodybos kapelionas kunigas A. Gėryba, jam padėjo iš Lietuvos laikinai atvykęs kunigas R. Repšys. Mišios vyko prie Rūpintojėlio kryžiaus. Joms pasibaigus, Didžiosios Britanijos lietuvių sąjungos pirmininkas J. Alkis pasveikino susirinkusius ir perskaitė Sukakties deklaraciją. Lietuvos ambasados vardu sąskrydžio dalyvius pasveikino ambasadoriaus patarėjas A. Medalinskas ir ambasados pirmasis sekretorius A. Misevičius. Oficialioji dalis baigta Tautos himnu.

Po to DBLS pirmininkas J. Alkis salėje pristatė Sodyboje 1957 metais patvirtintą 10 metų DBLS sukaktuvinę deklaraciją. Žodį tarti buvo pakviestas DBLS steigėjas P. Varkala.

Po pietų sąskrydžio dalyviai lauke pamatė meninę programą. Ją atliko dvi lietuvių tautinių šokių grupės, viena latvių ir pirmą kartą lietuvių minė-

jime dalyvavusi vengrų grupė, kuri tikrai visus nustebino savo šokių stiliumi ir tautiniais rūbais.

Šiame lietuvių susiejiame Sodyboje buvo ir kelios naujovės: vaikams žaisti išpūstas didžiulis balioninis tramplynas, buvo vežiojama virtuvė ir siūlomi karšti valgiai (beefburger), veikė jaunimo kavinė, palapinėje - aludė, taip pat buvo Britų-lietuvių pagalbos fondo vaikams Lietuvoje stalas, salėje - nuotraukų parodėlė apie Sodybos gyvenimą.

Lietuvių Sodyba yra 55 mylios (88 kilometrai) į pietvakarius nuo Londono, Hampshire grafystėje. Pagrindinis pastatas primena buvusį dvarą. Name yra 25 miegamieji kambariai, didelė virtuvė, valgykla, iškilnių salė su baru, klubo narių baras, rūsių sandėliai. Pastatai apsupti daugiausia lapuočiais medžiais, priekyje namo telkšo mažas ežerėlis, o toliau tarp medžių yra maldybos baseinas. Apskritai, visa Sodybos aplinka yra nepaprastai gražus gamtos vaizdelis.

Ar Lietuvių Sodyba sulauks 50 metų jubiliejaus, sunku būtų atspėti, nes spaudžia gyvenimo poreikiai, nėra finansinių rezervų, mažėja lietuvių bendruomenės narių.

Klemensas Tamošiūnas
Eltos korespondentas
Londone

Renginys pavyko, dėkojame visiems padėjusiems ir dalyvavusiems

DBLS ir DBLJS dėkoja kiekvienam, sekmadienį atvykusiam į Sodybą švęsti jos keturiasdešimtmečio. Buvo malonu vėl pamatyti tiek daug pažįstamų veidų. Šventė, kurioje dalyvavo 400-500 žmonių - dukart daugiau nei ankstesniais metais, ištis pavyko. Loterijos rezultatai buvo šie: pirmąjį prizą (skrydį į Vilnių ir atgal) laimėjo Mr. Maris Andersons, latvių muzikantas, gyvenantis Bradforde. Antrasis prizas (150 svarų) atiteko Mr. Bundoniui iš Wolverhamptono. Trečiąjį (galoną Bell viskio) laimėjo Brioney Watts, Cardiffo universiteto studentas. Laimėi, oras buvo geras iki pat vakaro pabaigos ir galėjome paskelbti loterijos rezultatus.

Ypatingas ačiū visiems, kurie prisidėjo prie šio mažo stebuklo rengimo! Jaunimo sąjunga norėtų padėkoti visiems, padėjusiems platinti loteriją ir kaupti fondą, kurio lėšomis bus galima siųsti savo atstovus į 8-ąjį Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą. Dėkojame Nottingham ir Rytų Londono bendruomenėms, padėjusioms žmonėms organizuoti atvykti į Sodybą. Dėkui visiems Sodybos darbuotojams ir vadovams už jų darbą šį savaitgalį.

Padėkos žodį norime tarti vengrų liaudies šokių grupei iš Londono, taip

pat jau antrus metus dalyvaujančiai latvių šokių grupei iš Leeds bei susivienijusiai Londono grupei "Lietuva", kurios nariais yra lietuviškų šokių grupė ir buvę "Rasos" šokėjai, dabar gyvenantys Londone.

Ypatinga padėka Ed. Kvietkauskui, pagrindinėje salėje surengusiam parodą-fotomontažą apie lietuvių bendruomenės gyvenimą; taip pat ir Vytautui Kavaliauskui, kuris iš Pappworth, Cambridgeshire, atgabeno beefburgerių "Kav's Hot Food" ir ap rūpino jais nuo aušros iki sutemų visus šventės dalyvius.

Ačiū mūsų garbės nariams, kurie suteikė mums galimybę atšvęsti šią ypatingą progą.

Kitąsyk atvykę į Sodybą jūs pamatysite atminimo lentelę su Lietuvos sodybos pirkimo aktu, prikaltą ant kryžiaus, taip pat salėje ir poilsio kambario bare virš židinio. Pasistenkite atvykti į Sodybą dažniau - ši vieta mums išliks visada ypatinga.

Ačiū!

Povilas Markevičius
DBLS direktorius ir 8-ojo PLJK
studijų dienų koordiniatorius,
Elena Augaitytė
DBLS direktorė,
DBLJS pirmininkė

Europos Parlamento prezidento viešnagė

Šią savaitę Lietuvoje lankėsi Europos Parlamento prezidentas Egonas Klepschas. Jis susitiko su Seimo frakcijų nariais, Seimo pirmininku Č. Juršėnu, apžiūrėjo Lietuvos parlamento rūmus, juos supusių barikadų fragmentą, persižegnojo prie smūtkelio.

Europos Parlamento prezidentą ir jį lydinčius asmenis priėmė presiden-

tas A. Brazauskas. Susitikime taip pat dalyvavo grupė Lietuvoje akredituotų užsienio valstybių ambasadorių.

Egonas Klepschas pasakė kalbą Lietuvos Seime, taip pat susitiko su užsienio reikalų ministru P. Gylu, Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininku, Vilniaus arkivyskupu metropolitu A. J. Bačkiumi, įvairių politinių partijų ir organizacijų atstovais.

Nusikalstamumas sujudo valdžią

Jau trečią savaitę Seime svarstomos teisėsaugos problemos. Viena iš priežasčių surengti pirmąjį neeilinį Seimo posėdį, vykusį gegužės 18 d., buvo visuomenė sujaudinęs teismo sprendimas "Centurionio" byloje. Pirminsime, kad "Centurionio" firmos darbuotojai buvo kaltinami nusikalstamos grupuotės sudarymu ir dalyvavimu joje, pasikėsinimu nužudyti, turto prievartavimu bei kitais pavojingais nusikaltimais. Teisėjas V. Vilutis atmetė daugelį Vilniaus prokuratūros inkriminuotų kaltinamųjų. Teisiamiesiems skirtos minimalios bausmės bei pritaikyti 1990 m. arba 1993 m. amnestijos įstatymai.

Seimo posėdžio metu vykusiose diskusijose į problemą buvo žvelgta plačiau ir apie šios bylos padarinius iš esmės nebuvo kalbama. Prezidentas pavadino kriminogeninę padėtį Lietuvoje "įtempta ir sudėtinga". A. Brazauskas teigė, jog teismuose yra labai daug principingų, drąsių žmonių, tačiau pažymėjo, jog bylos dažnai akivaizdžiai "stumdomos", grąžinamos, suradus "procesinių skylių". A. Brazauskas ragino greičiau rengti ir priimti būtiniausius įstatymus, pirmiausia teismų, taip pat naujus prokuratūros, baudžiamojo ir baudžiamojo procesinio kodeksus. Jis pasakė, jog nenormalu, kad, praėjus ketveriems metams po nepriklausomybės paskelbimo, veikia baudžiamojo kodekso straipsniai, priimti svetimoje valstybėje prieš šešiasdešimt ir net daugiau metų. Beje, šią savaitę Seimas gana vieninai priėmė Teismų įstatymą, kuris formuoja naują teismų sistemą Lietuvoje.

Vidaus reikalų ministras R. Vaitekūnas posėdyje nurodė pavyzdžių, kai kaltinamuosius nusikalstamos gaujos organizavimu ir dalyvavimu joje teisimai nuteisė pagal švelnesnius straipsnius arba apskritai išteisino. R. Vaitekūnas pasakė, jog bendras nusikalstamumas "palaipsniui stabilizuojasi", nors daugėja sunkių nusikaltimų, dažniau panaudojamas šaunamasis ginklas. Bet, pasak ministro, pastebima ir teigiamų tendencijų, pavyzdžiui, daugėja atskleistų nusikaltimų.

Generalinis prokuroras A. Paulauskas minėjo, kad dėl prokuratūros protestų pernai panaikinta 50 išteisinamųjų nuosprendžių, šiemet - 10.

Aukščiausiojo Teismo pirmininkas M. Lošys savo kalbą pradėjo nuo priekaištų žurnalistams, rašantiems "būtus ir nebūtus dalykus", "peršantiems savo nuomonę" ir "maišantiems teisėjus su purvais". AT pirmininkas skundėsi "nebepakeliamu" teisėjų krūviu. Į kaltinimus, jog teisimai skiria per švelnias bausmes, M. Lošys atsakė, jog laisvės atėmimo baigiama apie 33 proc. nagrinėtų bylų. Jo nuomone, trinties tarp teisėtvarkos institucijų nėra - jos tiesiog vykdo skirtingas funkcijas. Teisimai vykdo tik teisingumą, pasakė jis, jie negali toleruoti klaidų pirminėse bylų tyrimo stadijose, teisti žmonių, prieš kuriuos nesurinkta pakankamai įrodymų. AT pirmininkas paminėjo, jog teisingumo ieškojimui "Centurionio" byloje dar nebaigti, ji perduota kitam teisėjui, kuris turi ją išnagrinėti, kad būtų galima nuspręsti, ar yra tikslas išieškoti pačiam M. Lošui. Jei bus aptikta klaidų, byla gali būti nagrinėjama Aukščiausiojo Teismo prezidiume ar net plenumo, pasakė M. Lošys.

Salė plojimais sutiko krikdėmo V. Bogušio pasiūlymą M. Lošui atsisakyti, tačiau AT pirmininkas į tai nesureagavo. Jis net nepanoro atsakinti į parlamentarų klausimus.

Gegužės 26 d. diskusijos apie kriminogeninę padėtį Lietuvoje buvo pratęstos. Jos vėl labai panašėjo į kalbų dėl susidariusios padėties paieškas. Buvęs ministras pirmininkas G. Vagnorius pareiškė, jog kilus triukšmui dėl "Centurionio" bylos baigties, valstybės vadovai, užuot ėmęsi konkrečių veiksmų, surengė diskusijas, kuriomis norima nuraminti visuomenę. LDDP narys A. Gričius pavadino kalbas, sklindančias iš tribūnos, kažkuo pana-

šiu į rinkiminę agitaciją, turint omeny tai, jog posėdis buvo transliuojamas visai Lietuvai per radiją. Jis siūlė atsisakyti ir Aukščiausiojo Teismo pirmininkui, ir generaliniam prokurorui, ir vidaus reikalų ministrui. Krikdėmas V. Bogušis atsisakyti pasiūlė Prezidentui.

Seimo pirmininko pavaduotojas A. Sakalas siūlė įsteigti prezidentui pavaldžią imunitetinę tarnybą. Konservatorių frakcijos seniūnas A. Kubilius sakė, jog būtina įkurti parlamentinį komitetą kovai su korupcija. LDDP atstovas A. Ivaškevičius teigė, jog reikia specializuotų teismų, kurie nagrinėtų vien su organizuotu nusikalstamumu susijusias bylas.

Posėdžio pabaigoje Seimo nariams buvo išdalinti Seimo pirmininko pavaduotojo E. Bičkauskio ir LDDP frakcijos paruošti dokumentų projektai. Tačiau abu projektai buvo gana deklaratyviūs ir susilaukė daug kritikos. Pasak konservatoriaus E. Jarašiūno, "po drąsių kalbų - nedrąsus sprendimai". Valstybės ir teisės komitetui buvo pavesta tuos projektus apibendrinti ir šią savaitę pateikti Seimui bendrą nutarimo projektą.

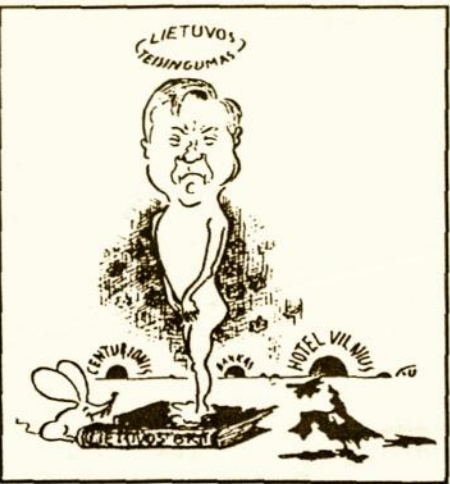
Valstybės ir teisės komiteto pirmininkas P. Vitkevičius "EL" korespondentei pasakė, jog naujas nutarimas nėra galutinis paruoštas ir šią savaitę Seime nebus svarstomas. Ruošiamame nutarime liks kai kurie deklaratyviūs ankstesniųjų dokumentų projektų teiginiai, tačiau, anot P. Vitkevičiaus, tai esą jokios neigiamos įtakos numatant konkrečius veiksmus kovai su nusikalstamumu neturės. Jis pripažino, jog nutarimas neapvers aukštyn kojom visos teisėtvarkos sistemos, bet, jo nuomone, vis dėlto turės reikšmės teisėtumo sustiprinimui, nes remiantis nutarimu jau bus galima pareikalauti darbo rezultatų iš atsakingų institucijų vadovų.

Seimo pirmininko pavaduotojas E. Bičkauskas - dokumento projekto "Dėl teisėtvarkos būklės ir veiksmų prieš nusikalstamumą" autorius - "EL" pasakė, jog rengiamas nutarimas kol kas dar yra "žalias ir abstraktus", todėl sunku ką nors konkrečiau pasakyti. E. Bičkauskas, paprašytas pakomentuoti, ką pakeis dabar rengiamas nutarimas, jei jis bus priimtas, atsakė: "Nereikia manyti, kad situaciją galima pakeisti per mėnesį, per 2 mėnesius ar net per metus. Problema įsisėjęsi ir opi ne tik Lietuvai, bet ir visoms civilizuotoms valstybėms. Nutarimas suaktyvins baudžiamojo ir baudžiamojo procesinio kodeksų ruošimo darbą. Tikiu, kad vyriausybė bus duoti konkretūs nurodymai revizuoti esamas programas kovai su nusikalstamumu. Kol kas jos tėra programos dėl programų ir niekas jų nevykdo." Naują nutarimą rengia Seimo valstybės ir teisės komitetas. Jo veikloje E. Bičkauskas nedalyvauja, tačiau per nutarimo svarstymus ketina teikti savo patarimus.

Diskusijos dėl teisėtvarkos ir nusikalstamumo tęsiasi. Nutarimo projektas Seime bus svarstomas kitą savaitę.

Erika Umbrasaitė

P.S. Birželio 1 d. vidurdienį Vilniuje nušautas D. Talanas, dirbęs komercinio "Senamiesčio banko" valiutos keitykloje.

A. Užos piešinys

Keliais sakiniiais

□ **Lietuvoje gyvenimas gerėja?** Jungtinių Tautų vystymo programos (UNDP) įgaliotasis atstovas Jorgenas Lissneris spaudos konferencijoje Vilniuje pranešė, kad Lietuva tarp 173 pasaulio valstybių pagal žmonijos vystymosi indeksą yra 28 vietoje. Vertinama pagal tris pagrindinius kriterijus: švietimo būklę, žmonių gyvenimo trukmę ir jų perkamąją galią. Lietuva jau antrą kartą dalyvauja tokioje JT tyrimo programoje. Pernai paskelbtais duomenimis, pagal gyvenimo kokybę mes buvome 29 vietoje. Šiųmetinė ataskaita parengta naudojant 1992 m. statistikos duomenis, taigi šiandienos pablogėjusios padėties ji neatspindi. Pirmąją vietą sąrašė užima Kanada (bendras koeficientas 0,932 punkto). Lietuvos indeksas - 0,868. Tris vietas po Lietuvos užima Latvija, Estija ir Vengrija, Rusija - trisdešimt ketvirta. Pasak J. Lissnerio, didelę įtaką aukštai Lietuvos vietai turėjo ataskaitoje nurodyta mūsų krašto gyventojų gyvenimo trukmė - 72,6 metų.

□ **Ordinas A. Simučui.** Už nuopelnus Lietuvos valstybei Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordinu apdovanotas nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvos

nuolatinėje atstovybėje Jungtinėse Tautose Anicetas Simutis.

□ **Paskirta ambasadorė Estijoje.** Prezidento dekretu Halinai Kobeckaitė suteiktas Lietuvos Respublikos pasiuntinio ir įgaliotojo ministro diplomatinis rangas ir ji paskirta ambasadore Estijoje.

□ **Dar viena opozicijos pergalė Konstituciniame Teisme.** Jis pripažino, kad daugiau nei pusė Seimo dešinioios opozicijos priekaištų dėl pakeitimų tvarkos, kaip savininkams grąžinama išlikusi nuosavybė, yra pagrįsti. Konstitucinis Teismas neatitinkančiomis Konstitucijai pripažino keturias pernai pataisytas nuosavybės grąžinimo tvarkos nuostatas, o kitais trim atvejais patvirtino, kad jos neprieštarauja Konstitucijai.

□ **NATO stipendijų laimėtojai.** Tarp 89 laimėjusių Šiaurės Atlanto organizacijos stipendijas tiriamajam darbui 1994-1996 metų laikotarpiu - 3 Lietuvos atstovai. Tai socialdemokratas G. Černiauskas (tema - sveikatos apsaugos ir draudimo sistemos raida ir jos įtaka ekonominiams ir politiniams Baltijos šalių stabilumui), liberalas A. Dobryninas (demokratiniai pokyčiai ir nusikalstamumo kontrolė Lietuvoje) ir konservatorius Č. Stankevičius (demokratijos institucijų vaidmuo ir NATO šalių pagalbos reikšmė Lietuvai ir kitoms Baltijos valstybėms besi-

rūpinant savo saugumą 1991-1993 metais).

□ **Lietuvoje lankėsi Italijos karo koldžo delegacija.** Joje buvo septyni dėsytotjai, 51 vyresniųjų kursų studentas. Delegacijai vadovavo generolas G. Parisis.

□ **Skiriamuosius rašius Lietuvos Respublikos Prezidentui Algirdui Brazauskui išteikė Čekijos Respublikos nepaprastoji ir įgaliotoji ambasadorė Jaroslava Lesinkova. Vladimiro Gulevičiaus (ELTA) nuotr.**

SEPTYNIOS DIENOS

Tautinių mažumų programa

Vyriausybė parengė ir patvirtino pedagogų rengimo tautinių mažumų mokykloms programą iki 2000 metų bei numatė konkrečius darbus šiems ir kitiems metams, rašoma "Lietuvos ryte" 05 28 straipsnyje "Vyriausybės programa turėtų padėti tautinių mažumų mokykloms".

Programa numato, esant galimybei, siųsti mažumų atstovus studijuoti gimtosios kalbos, etninės kultūros ir kitų dalykų arba kviesti pedagogus iš užsienio dirbti negausių tautinių mažumų mokyklose. Be to, numatoma rengti stažuotes užsienyje, kur pedagogai studijuotų kalbą ir terminiją. Tarkim, šiais ir kitais metais Kultūros ir švietimo ministerija turėtų pasirašyti sutartis su Rusijos, Lenkijos, Baltarusijos bei kitų valstybių atitinkamomis tarnybomis dėl pedagogų tautinių mažumų mokykloms rengimo.

Vyriausybė mano, kad pirmojoje šio dešimtmečio pusėje didžiausią dėmesį reikėtų skirti pradinių klasių, lietuvių kalbos ir literatūros, užsienio kalbų, estetinio lavinimo, etninės kultūros, dorovės dalykų mokytojų rengimui. Taip pat norima, kad įvairių konfesijų moksleiviai būtų mokomi savo tikėjimo dalykų.

Vyriausybė tikisi, kad įgyvendinant programą, Lietuvos aukštosiose mokyklose bus rengiami ne tik filologai, bet ir kitų specialybių mokytojai mokykloms, kuriose dėstoma rusų, lenkų ir baltarusių kalbomis.

Numatyta kaip tobulinti ir perkvalifikuoti tautinių mažumų mokyklų mokytojus. Vilniaus universitetui siūloma dar šiemet pradėti perkvalifikuoti pedagogus, dirbančius nelietuviškose mokyklose, išmokant juos lietuvių kalbos.

Rūkymas Lietuvoje

"Lietuvos aide" 05 28 Valdo Sutkaus straipsnyje "Žmonių sveikata ir tabako kompanijų interesai" kalbama apie mūsų krašto rūkiojų problemas.

Pasaulinė sveikatos organizacija gegužės 31-ąją yra paskelbusi diena be tabako. Artėjant šiai dienai, susitikimą su Kauno žurnalistais surengė Lietuvos nerūkančiųjų sąjungos pirmininkas, Kauno medicinos akademijos profesorius V. Sadauskas, Onkologijos dispenserio vyr. gydytojas S. Jarašius bei keletas sveiką gyvenimo būdą propaguojančių gydytojų.

Nerūkančiųjų sąjungos duomenimis, Lietuvoje šiuo metu rūko trečda-

lis visų suaugusių gyventojų, per metus surūkoma apie 250 mln. pakelių cigarečių ir išleidžiama tiek pat milijonų litų. Iš tabako pramonės mūsų biudžetas gauna apie 50 mln. Lt įplaukų, ir tuo dažnai teisinamas oficialių institucijų neveiklumas kovojant su šia, anot gydytojų, švelnia narkomanijos forma. Tačiau gydymo išlaidos susidaro keletą kartų didesnės. Deja, nulemia galingų tabako kompanijų interesai, dėl kurių iš esmės Seime ir nenorėta pritarti tabako kontrolės įstatymui. Aiškinta, esą būtų atbaidyti turtingi investitoriai. Investicijos - geras dalykas ir mokesčiai iš tabako pramonės papildytų valstybės biudžetą, tačiau reikia suskaičiuoti ekonominius nuostolius gydant rūkiojų ligas, apmokant nedarbingumą ir ankstyvą invalidumą. Trečdalis gaisrų kyla neatsargiai rūkant - tai daugiau, negu sukelia vaikai žaisdami su degtukais.

Straipsnyje pažymima, kad intensyvi tabako reklama, spalvingi tikraisiais Vakarais dvelkiantys cigarečių pakeliai skatina rūkyti jaunimą, emancipacijos siekiančias moteris. Todėl, Lietuvos nerūkančiųjų sąjungos nuomone, reikia įstatymo, ginančio nerūkančiųjų teises į gryną orą ir švarią aplinką.

Bedarbiai

Nors Lietuvoje jau treji metai registrujami bedarbiai, nedarbo suvokimas plačiuose gyventojų sluoksniuose nelabai pasikeitė, sakoma "Respublikoje" 05 28 Tado Ignatavičiaus straipsnyje "Netekę darbo griebiasi virvės..."

Straipsnyje rašoma apie įvykusią Psichologinių reabilitacijos namų konferenciją. Bedarbiai iš kai kurių gyventojų grupių dažniau pagalvoja apie savižudybę negu apie savo verslą ar viešuosius darbus. Todėl, pasak konferencijos organizatorių, valstybiniu lygiu turi būti sukurtos tokios sąlygos, kad žmogus galėtų imtis savo verslo, nerizikuodamas pakliūti į skolų duobę. Lietuvos oficiali užimtumo statistika rodo, kad nuo 1989 m. antros pusės mažėja oficialiai dirbančiųjų žmonių. Turime nevisišką darbuotojų užimtumą (privestinės atostogos ir kt.), taip pat tam tikrą neoficialų užimtumą, kuris nesant tinkamai finansinei bei darbo kontrolei didėja.

Didžiausias nedarbo lygis balandžio 1-ąją buvo Druskininkuose, Panevėžyje, Tauragės ir Šilutės rajonuose. Išaugo vidutinė nedarbo trukmė. Sausio 1-ąją ji buvo iki 5 mėnesių. Konferencijoje pastebėta, jog gamybos apimtims mažėjimas neatitinka nedarbo didėjimo. Susidarė paradoksali

padėtis - gamybos apimtys mažėja, o nedarbas lieka stabilus arba net mažėja kartu su gamybos apimtimi. Pasak konferencijoje kalbėjusio M. Damiavičiaus, tai paaiškinama tuo, jog sparčiai plinta "juodoji" darbo rinka, kai žmonės įsidarbina privačiose firmose nesudarydami darbo sutarties, kad išvengtų socialinio draudimo įmokų.

"Labdara buvusiems šalies vadovų sargybiniais"

Taip vadinasi Virginijaus Gaivenio straipsnis "Respublikoje" 06 01.

Autorius rašo: "Beveik prieš porą mėnesių Generalinėje prokuratūroje iškelta baudžiamoji byla buvusiems Aukščiausiosios Tarybos Apsaugos skyriaus darbuotojams. Tiems, kurie vadovavo skyriui ir dėl kurių aplaidumo valstybei padaryta ne vieno šimto tūkstančių dolerių žala, iššvaistytos biudžeto lėšos. Bylą tiriantis Generalinės prokuratūros ypač svarbių bylų tardytojas S. Karvelis kol kas teigia nelinkęs kalbėti apie tai. Tačiau jau dabar esą aišku, kad Aukščiausiosios Tarybos Apsaugos skyriuje labai trūko tvarkos ir drausmės. Buvusių Apsaugos skyriumi, jo finansine veikla jau kuris laikas intensyviai domisi ir Valstybės kontrolės departamentas.

Valstybės kontroleriai jau nustatė beveik 80 000 JAV dolerių trūkumą VRM Valstybės vadovybės apsaugos departamente, kuris perėmė Apsaugos skyriaus turtą ir funkcijas. Paliekant tarnybą praėjusių metų pavaršį skyriaus vadovui A. Skučui, ryšių tarnybos viršininkui T. Vyšniauskui, visiems tiems, kurie teigė, kad su "komunistų valdžia jiems ne pakeičiui", iš Apsaugos skyriaus paslaptin-gai dingio ypač brangi ryšio technika, užsienio lietuvių bendruomenių kažkada tėvynainiams atgabenta labdara. Teisėsaugos pareigūnai vis dar negali rasti grobstytojų, nes buvusiam Apsaugos skyriuje trūksta buhalterijos dokumentų, nemaža dalis įsigytųjų prekių buvo nepajamutos".

Valstybės kontroleriai teigia, kad vien komandiruotoms grupei buvusio Aukščiausiosios Tarybos Apsaugos skyriaus darbuotojų - dažniausiai skyriaus vadovams ir valstybės vadovų asmenų sargybiniais - 1991-aisiais sumokėta 56 089 JAV dolerių, 10860 DEM, 300 Kanados dolerių bei 10 150 Norvegijos kronų, o 1992-aisiais - 42170 JAV dolerių ir 10000 DEM. Kai kuriais atvejais už vieną ir tų pačių asmenų vojažus mokėjo ir Aukščiausioji Taryba, ir patys Apsaugos skyrius, teigia V. Gaivenis.

V. Dimas

Gėlės poetams už sparnuotą žodį

"Poezijos pavasario 94" laureatas Aidis Marčėnas.
Kęstučio Jurelės (ELTA) nuotr.

Pirmasis "Poezijos pavasaris", su-
galvotas ir pasiūlytas Justino Marcin-
kevičiaus, įvyko 1965 m. Tada išėjo ir
pirmoji "Poezijos pavasario" almana-
cho knyga, ažuolo vainiku buvo pa-
puoštas pirmasis šventės laureatas -
jos įkvėpėjas Justinas Marcinkevičius.
Vėliau buvo A. Baltakis, E. Mieželai-
tis, J. Degutytė, J. Macevičius, A.
Venclova, E. Matuzevičius... Iš viso
tame sąrašė - 30 žinomų poetų. 25-ju
čia įrašytas pirmasis išeivijos laureatas
poetas Bernardas Brazdžionis. Sutik-
tas, kiek pamenu, tūkstantinio būrio
gerbėjų, sausakimšai užtvindžiusių
erdvią "Lakštingalų krantinę". Taip
Salomėjos Nėries garbei buvo pava-
dinta laukymė Palemonė, ant Kauno
marių kranto, prie Salomėjos ir Ber-
nardo Bučų pasistatyto namelio. Ten
buvo įrengtas aukuras, kurį uždegė
garbės suteikiama tų metų laureatui.
Šiomet jį uždegė Aidis Marčėnas.

Lietuvai atgimus, nukritus geleži-
nėms uždangoms ir griuvus prievartos
sienoms, "Poezijos pavasario" šventė
tapo tarptautine. Galutinai nusistovėjo
ir šventės data: paskutinė gegužės sa-
vaitė su baigiamuoju akordu paskutinį
mėnesio sekmadienį. Žodžiu, pradžią
- Kaune, pabaigą - Vilniuje. Atsirado
ir mažesnio rango laureatų. Bene pir-
mieji poetus pradėjo gerbti Salomėjos
Nėries tėviškėnai - Kiršų žemdirbiai.
Pirmasis jų laureatas buvo, berods, J.
Strielkūnas, o šiomet S. Nėries premi-

ja pažymėtas S. Ge-
da. Dar atsirado pre-
mijos už debiutus,
už vertimus į lietu-
vių kalbą ir iš jos į
užsienio kalbą. Į lau-
reatų gretas išliejo
artistai-skaitovai.

I 30-ąjį "Poezi-
jos pavasarį" atvyko
svečių iš 13 šalių. Iš
Vokietijos lietuvių
poezijos skleidėjas,
vokietis nuo Kybar-
tų Alfredas Franc-
kaitis į šventę at-
vyko penktą kartą.
Jis labai dosnus sve-
čias, anksčiau atve-
žęs Lietuvai vokiš-
ką "Anykščių šile-
lį", Maironį, Putiną,
o šįkart - Justiną
Marcinkevičių.

Šventės maršru-
tai ir šį kartą nusi-
driekė per visą Lie-
tuvą. Dabar trumpas
vėluojančio pava-
sario darbų ato-
kvėpis - pats laikas
poezijai. Be to,
šventė sutapo su
paskutiniojo skam-

bučio diena mokyklose, todėl poetai
savo žodžiu papildė abiturientų sva-
jones ir lūkesčius. Šįkart su grupe ko-
legų ir svečių iš Estijos ir Latvijos
man teko lankytis Pasvalio ir Pakruojo
rajonuose ir galėčiau paliudyti, kad
ankstesnio klausovų antplūdžio nepa-
stebėjau, tačiau į sales ir aikštes atei-
davo patys atkakliausi poezijos mylė-
tojai, o tai, mano galva, svarbiausia,
nes patvirtina, jog atsimitingavusi
Lietuva ilgisi ramybės ir tylaus dva-
singo susikaupimo. Beje, kiti kolegos,
lankęsi kitur, nepatvirtino mano prie-
laidų, kad į šventę renkasi mažiau
žmonių. Kitur jų būvę apščiui. Iš viso
įvyko apie 50 šventės renginių.

Baigiamasis vakaras senojo Vil-
niaus universiteto K. Sarbievijaus kie-
me prie tradicinio Poezijos berželio
šiomet buvo tvenkte užtvėntas: suolų
anaiptol visiems nepakako.

Trimis sonetais vakarą pradėjo
"Poezijos pavasario-94" laureatas A.
Marčėnas. Jį pakeitė geriausias metų
poezijos skaitovas aktorius G. Meš-
kauskas. Perrištas laureato juosta, jis
padeklamavo A. Mickevičų, B. Braz-
džionį, R. Skučaitę.

Pirmajam iš svečių žodis suteikia-
mas Slovėnijos poetui Urosui Zupa-
nui. Ar ne pirmą kartą "Poezijos pa-
vasario" šventėje skamba ispanų kal-
ba: eilėraščių skaito Pirėnų pusiasalio
atstovas Alejandro Duque Anusco. Šis
penkių poezijos rinkinių autorius sura-

do leidyklą lietuvių poezijos antologi-
jai "Voces en il silencio" ir B. Pūkele-
vičiūtės knygai "Planto". Jo ir pran-
cūzų poetės Nicole Laurent-Catrise
eilėraščius lietuviškai perskaitė žino-
ma lietuvių poezijos į ispanų ir pran-
cūzų kalbas vertėja iš JAV Birutė Cip-
lijauskaitė. Klausytojai su dideliu dė-
mesiu išklause angliškai rašantį poetą
iš Olandijos Williamą Levy, Danijos
poetę Pia Moller-Nielsen, Austrijos
poetą O. P. Ziera, suomių Hannu Kan-
kaanpaa, estę Eva Park, latvių Pēterī
Bruverī. (Švedų poetas Olle Ollje dar
Kaune gavo telegramą, kad susirgo jo
tėvas ir, šventę atidarius, išvyko na-
mo.) Laureato A. Marčėno eilėraščių
gruziniškai perskaitė jo vertėja Meri
Šalvašvili, o vokiškai J. Marcinkevi-
čiaus - senas mūsų bičiulis Alfredas
Francckaitis.

Kartu savo eilių skaitė šeiminkai
- J. Marcinkevičius, V. Rudokas, V.
Jasukaitytė, R. Rastauskas, buvę išei-
viai K. Bradūnas ir B. Gaidžiūnas,
brandžiausia almanacho "Poezijos pa-
vasaris-94" debiutantė studentė V.
Kuzmickaitė, "Šviesos-Santaros" pre-
mijos laureatas A. Ališauskas, Šiaulių
rajo Z. Gėlės premijos už geriausią
metų pirmąją knygą laureatas G. Gra-
juskas. Savo kolegų svečių eilėraščius
lietuviškai pagarsino V. Palčinskaitė,
Z. Mažeikaitė-Sajienė (premią už
švedų poezijos vertimus), E. Ališanka.
K. Navakas. Parodijomis palinksmo
poetas ir prozininkas Jurgis Kunčinas.

Šventę pagyvino aktoriai L. Norei-
ka, R. Paliukaitytė (apdovanota Rašy-
tojų sąjungos klubo prizų), deklamavę
J. Aistį, V. Putiną, S. Nėrį. (Beje, į Pa-
svalį buvo atsukėjusi Šiaulių dramos
teatro aktorė O. Dautartaitė.) Su daino-
mis įsiterpdavo ir Vilniaus savivaldy-
bės choras. Vakara vedė radijo dikto-
rius J. Šalkauskas ir Rašytojų sąjungos
valdybos sekretorius V. Sventickas.

Pabaigtuvių metu šventės rengėjai
kukliomis padėkoms dovanomis - poetų
autografuotais almanachais "Poezijos
pavasaris-94" - pažymėjo renginio rė-
mėjus: koncerno EBSW, AB firmos
"Lakštas", viešbučio "Žaliasis tiltas",
bendros Lietuvos-Suomijos įmonės
"Litofinn", valstybinės eksperimentin-
ės sportinių automobilių įmonės
"Eva", parduotuvės "Marinus", Rašy-
tojų sąjungos leidyklos, Invalidų drau-
gijos vadovus, šiuo sunkiu metu parė-
musius šventę, labai mūsų tautai reika-
lingą kultūrinį renginį. Apdovanoti
taip pat aktoriai ir kiti asmenys, pris-
idėję prie sėkmingo Poezijos paukštės
skrydžio.

Gausūs žiūrovai ir klausovai ilgai iš
K. Sarbievijaus kiemo neišleido poetų,
kviesdami juos asmeniniams po-
kalbiams, prašydami autografų, nešda-
mi gėlių, dėkodami už sparnuotą žodį.
Petrus Keidošius

Pupų Dėdės pastogė - Vilniuje

Tai jau realybė. Pastogei įkurti
reikėjo 6-rių juodo darbo metų. Tai
koncertinė grupė, kurioje susibūrė
daug liaudies muzikantų, šposininkų,
liaudies menininkų, kompozitorių,
poetų. Tarp jų ir labai žinomų bei nu-
sipelnusių žmonių kaip A. Grašys,
Vyt. Juozapaitis, D. Sadauskas, A.
Karosaitė, St. Žilbinas, N. Ščiukaitė, J.
Tiškus. Visus mus vienija vienas tiks-
las - kurti ir propaguoti lietuvišką dai-
ną, tautišką humorą. Mes darome visa
tai ne žodžiais, o darbais. Gal jums iš-
kils klausimas: kodėl Pupų Dėdės
vardu? Todėl, kad Pupų Dėdė vienas
iš pirmųjų Lietuvos estrados atlikėjų,
juk jis buvo unikalus žmogus: ir poe-
tas, ir aktorius, ir muzikantas, ir cirko
artistas. Kada ruošiausi tęsti Pupų
Dėdės tradicijas, tai buvo 1986 m.,
daug medžiagos skaičiau apie Pupų
Dėdę, klausiausi jo įrašų, užmezginė-
jau ryšius su jo giminėmis ir artimai-
siais. Šį vardą reikėjo apginti, atgai-
vinti senas tradicijas, gal todėl aš ta-
pau Pupų Dėdės anūkų. Daugelis gi-
minių sako, kad aš net vizualiai pana-
šus į tikrąjį Pupų Dėdę, su armonika,
dainuokom ir aštriu liežuviu! Per tuos
metus koncertuota beveik visuose Lie-
tuvos miestuose bei Lenkijoje, daly-
vauta įvairiose šou programose su
įvairiais atlikėjais, paruošta daug tele-
vizijos bei radijo laidų. Tačiau ne vis-
kas taip jau ir klostosi sklandžiai. Buvo
padaryta nemažai klaidų, bet visus
tuos metus mes eksperimentavome.
Mes jau turime Pupų Dėdės pastogę,
kuri įsikūrusi Vilniuje, A. Mickevi-
čiaus bibliotekos patalpose, surengtas
pirmas, o vėliau bus tradicinis "Pupų
Dėdės armonika" TV konkursas. Ruo-
šiamės filmuoti nuolatinę TV muziki-
nę humoristinę laidą "Pupų Dėdės
karčemėlė", o taip pat muzikinę TV
programėlę "Pupų Dėdės armonikie-
riai", kuri bus transliuojama kas antrą
savaitę per TELE-3.

Be manęs, kaip vyriausiojo admi-
nistratoriaus, šiame centre dirba ir
daugiau žmonių, mano padėjėjų, reži-
sierių, TV operatorių. Visi jie, kaip ir
aš pats, anot Bračo - "kritę nuo še-

pos". Tai idėjiški žmonės, pasišventę
savo profesijai, norintys padaryti taip,
kad Lietuvoje žmonės ne aimanuotų, o
daugiau dainuotų. Ypatingai kreipia-
mas didelis dėmesys jaunajai kartai.
Daugelis renginių vyksta labdaros
principu. Žmonės mums už tai labai
dėkingi, tačiau mes išgyvenam nema-
žų sunkumų.

Bet nepaisant visų finansinių sun-
kumų jau dabar Lietuvos žiūrovams
turime ką parodyti: programa su N.
Ščiukaitė ir A. Stasiulevičiūte, puikus
liaudiškos muzikos ansamblis "Ker-
mošius", vadovaujamas garsaus kom-
pozitoriaus ir aranžuotojo Petro Garš-
vos, jaunimo teatro muzikavimo gru-
pė ir, žinoma, aš pats su ponu Brač -
Algirdu Grašiu.

TV konkurse "Pupų Dėdės armo-
nika" tęsinį jūs galite pamatyti kas
antrą šeštadienį restorane "Pas Dvy-
nius" (buvęs "Lazdynu") Vilniuje.

Ten sutiksime Pupų Dėdės anūkų,
ansamblį "Kermošius", na, ir daug
šposininkų bei muzikantų iš kitų Lie-
tuvos miestų. Šiose programose daug
lietuviško humoro, dainų, žaidimų.
Ateikite ir jūs, nenusivilsite. Neužilgo
Lietuvos jaunieji žiūrovai pamatys
muzikinį spektaklį pagal mūsų tautie-
tės, gyvenančios Amerikoje, Pūkele-
vičiūtės scenarijų. Birželio 4 d. visus pa-
kviesime į pirmąją armonikierių fies-
tą Ignalinoje. Tad, mieli tautiečiai, jei-
gu jūs neabejingi lietuviškai dainai,
humorui padėkite mums, gal dažniau
mūsų jaunimas dainuos ne užjūrio, bet
lietuviškas dainas.

Rašykite savo atsiliepimus apie
TV laidas, renginius mums adresu:
Vilnius, Trakų 10, A. Mickevičiaus
biblioteka, "Pupų Dėdės pastogė".

O jeigu atsirastų žmonių, norinčių
paremti mus, siųskite: atsiskaitomoji
sąskaita 9468109 komerciniam banke
"Vilniaus bankas", kodas 260101777.
Arba rašykite laiškus į TELE-3. Jūsų
laiškai mums - tai dokumentai, kurie
be galo reikalingi dabar.

Su pagarba Pupų Dėdės anūkas -
Antanas Čiurlienis

Naujas laikraštis Šilalėje

Šilalėje rajono laikraštis "Artojas"
nuo 1994 m. sausio 1 d. pasivadino
"Šilalės artoju". 1989-1992 m. rajono
tremtinių sąjunga leido "Šilalės trem-
tinių", jame buvo spausdinami tremti-
nių prisiminimai, tremtinių kūryba ir
pan. Šių metų gegužės pabaigoje pra-
dėtas leisti naujas laikraštis "Šilalės
naujienos". Tai tautiškas, krikščioniš-
kas, konservatoriškas laikraštis. Pir-
mame numeryje pasisako kunigas pre-
latas Alfonsas Svarinskas ir Seimo

narė Elvyra Kunevičienė, linkėdami,
kad "Šilalės naujienos" surastų kelią į
šilališkių širdis. Naujo laikraščio
"Šilalės naujienos" leidėjas - Vokietij-
oje gyvenęs lietuvis Antanas Viluckis
(prieš 30 metų buvo priverstas palikti
Lietuvą). "Šilalės naujienos" pasiro-
dys iš pradžių kas dvi savaitės, o vė-
liau bus leidžiamas kartą per savaitę.
Nuo šiol Šilalės rajono gyventojus
lankys du rajono laikraščiai.

Kęstutis Balčiūnas

Petrus Keidošius

Šventaragio slėnis prieš aušrą

Po Vilnių vaikščiojau kartu su mėnesiena,
Senų namų apybraižas skaičiau. --
Miegojo medžiai.
Atskirai. --
Po vieną. --
Kiekvienas - kuo tyliau
Ir išdidžiau.
Onos šešėly glaustėsi porėlės,
O Bernardinų parko ažuolai --
Didingi stotu -- prašės akvarelės,
Į meistro drobę brėžėsi akiai.
Srauni Vilnelė paskandino žingsnius,
Į dainą pindami melodijas savas,
Jos klausės jovarai,
Jos klausės vinkšnos,
Akis įsmeigę į žalias kalvas.

Kažkas nuščiuvo,
Pro miegus surikęs,
Gal vaikata, gal paauglys koksai. --
Madingai pakirptos rymojo tujų rikės,
Nežadino jų žingsniai ir balsai.
Po landynes mergšes išlapstė vagys,
Pavargę nuo degtinės ir seklių. ---

O Priešpilis --
Dar užvakar dviragis --
Didžiavos virtės pilnu mėnuliu. --

Lyg dvi žaltvykslės žybciojo kasytės,
Pakibusios ant kaklo paversmy. --

Tylėjo Vilnius. --
Tos tylos klausytis
Galėjo mylintys -- tiktai -- ir mylimi.
Mickevičius,
Iš Vavelio sugrįžęs,
Į Benikainius abstant išskubės,
O palydės jį debesėlių iškas,
Ištrūkės iš Antakalnio duobės.

O bokšte varpas ketvirčius skaičiavo,
Liepsnojo vėliava saulėtekio ugnį. --

Jau rytmetį jaučiau krūtinėj tavo,
Jau spinduliai rikiavos tekini
Aplink smėlėtą Trijų kryžių kalną,
Virš Užupio senatvės sušauštos,
Pakirdę paukščiai repetavo kalbą,
Lyg introdukciją votyvos ar maldos.

Kvapni rasa apkrito rūtų plaukus,
Sukrūpčiojo pažadinti klevai. ---

Kokia graži --
Neramią naktį laukus --
Prieš patį rytą, Sostine, buvau!

Vis dar galima įsigyti tokius žodynus:

ANGLŲ-LIETUVIŲ KALBŲ ŽODYNAS.
60.000 žodžių.

LIETUVIŲ-ANGLŲ KALBŲ ŽODYNAS.
50.000 žodžių.

TREJOS DEVYNERIOS
(27 įvairių vaistinių augalų mišinys)

Pakelis su pristatymo išlaidomis - £5.50.

Baltic Stores & Co.,
11 London Lane,
Bromley, Kent, BR1 4HB.
Tel. 081 460 2592

"Metų knygos" laureatė Eugenija Ulčinaitė.

Kęstučio Jurelės (ELTA) nuotr.

Konkurso "Metų knyga" laureatai

Kauno Viešojoje bibliotekoje iškilmingai apdovanoti "Metų knygos" konkurso laureatai ir diplomantai. Konkurso iniciatoriumi buvo žurnalas "Santara", mecenatas - koncernas EBSW.

Poetas Justinas Marcinkevičius, pristatydams geriausios metų knygos titulą pelniusių monografiją "Dainos pasauliui, saulei ir sau", pavadino knygą visais atžvilgiais išpūdinga, kultūringa ir nepralenkiamą. XVI-XVII a. poezijos antologijos, kurioje sukaupė senosios Vilniaus universiteto palikimas, sumanytoja ir sudarytoja šios aukštosios mokyklos docentė Eugenija Ulčinaitė tą savo darbą pavadino kukliu žiedu Vilniaus universiteto 415 metų sukakčiai, pažymimais šiame.

Diplomais ir pinigine premijomis pažymėtos dar penkios knygos: Laimono Tapino "Septynios vienatvės Paryžiuje", akademiko Zigmo Zinkevičiaus "Rytų Lietuva praeityje ir dabar", Virgilijaus Gasiūno "Metmenu" laisvieji svarstymai", albumas "Lietuvos bažnyčių menas". Apdovanojimas už knygą "Lietuvos ordinarai, medaliai ir ženkleliai" įteiktas mirusio autoriaus Algimanto Gasiūno našlei.

Norėčiau grįžti...

Tai pusšimčio Krasnovo (Lenkija) moksleivių ir mokytojų, apsilankiusių šiomis dienomis Lietuvoje, noras.

Krasnavas... Nemaža gyvenvietė Lenkijoje. Jau tik kai kuriuose namuose dar šnekama lietuviškai, vis rečiau pavasarinio vakaro sutemas praskaidrina lietuviška daina...

Čia, Krasnave, įsikūrusi, kaip sako direktorius p. Kazimieras Rekus, mokykla su lietuviška kalba. Kas tai yra? I-VI klasėse 30 mokinių mokosi lietuvių kalbą šių dalykų: lietuvių kalbos, matematikos, gamtos pažinimo, Lietuvos istorijos, fizikos, muzikos, geografijos. Tačiau, išskyrus lietuvių kalbą, mokoma iš Lenkijoje išleistų ir, aišku, lenkų kalba parašytų vadovėlių (prisiminkime, 15312 Lietuvos lenkų mokyklų mokinių išleisti visi vadovėliai lenkų kalba. Vieno vadovėlio savikaina 10 Lt). Tiesa, papildomai galima naudotis ir Lietuvoje išleistas. Tačiau turi pasirodyti Lenkijos švietimo ministerijos patvirtinta programa.

Taigi per pamoką lietuviškai, namuose lenkiškai. O kaipgi ugdyti gimtosios kalbos (šiuo atveju - lietuvių) įgūdžius?

Kaip teigia mokyklos lituanistė

Grażina Kibišienė (beje, ji bebaigianti Vilniaus universiteto filologijos fakultete lietuvių kalbą ir literatūrą), šioje mokykloje 30 mokinių mokosi lietuvių kalbos kaip dalyko. Vis dėlto jos mokyti norinčiųjų (o tai daugiausia mišrių šeimų, kuriose bent vienas iš tėvų lietuvis) skaičius nemažėja.

Ar sunku mokytis lietuvių kalbos? VI klasės mokinė (Suvalkų aštuonmetė mokykla) Zita Grigutytė aiškina, kad jeigu tėvai namuose šnekėtų lietuviškai, gal būtų ir nesunku, tačiau jeigu šią kalbą girdi tik per pamokas, tada sunkoka. Ypač sunkiai įsisavinami rašybos įgūdžiai. Tačiau nėra neįmanoma. Antai Zitės sesutė Joana Grigutytė sėkmingai studijuoja psichologiją Vilniaus universitete. Mediciną (ma-ma irgi medikė, mokslus baigusi Vilniuje) pasirinko ir Zita. O praėjusiais metais įvairių Lietuvos aukštųjų mokyklų lietuviškose grupėse iš 107 NVS, Baltijos šalių, Lenkijos studentų buvo 70 punskiečių.

Jie, kaip ir ši syki, visada laukia savo kraštiečių, o susitikę turi daug kalbų kalbėlių...

Teko ir mums pakalbinti keletą ekskursijos dalyvių, aplankiusių Vilniaus, Kauno, Trakų žymesnes vietas,

susitikusių su Vilniaus moksleivių folkloro ansambliu.

Daugelis vaikų lankėsi Lietuvoje pirmą kartą. Anot Vojteko Chmielevskio, V klasės mokinio, bei Romo Gauso, šeštoko, gera būtų, jei tokių ekskursijų būtų ne viena ir ne dvi per metus, o kur kas daugiau, nes tai priartina prie Lietuvos. Užklausus aštuntoją Darių Masionį ir kitus, kas labiausiai patiko Lietuvoje, girdėjome beveik stereotipinių atsakymų: mažytis Lietuvos lopinėlis iš paukščių skrydžio, t.y. panorama iš televizijos bokšto restorano "Paukščių takas". Be abejo, kaip ir visi besilankantys Lietuvoje, Krasnovo vaikai sustingo Antakalnio kapinėse prie 1991 m. sausio 13 d. Didvyrių kapų. Neišdildomą išpūdį paliko Trakų pilies istorija. Įsimintinos akimirkos ties Seimo rūmais, paskutiniai fotoaparatai blyksniai ir Lietuvos vaizdas užsifiksavo kiekvieno išvykstančiojo akyse.

Išlydintieji ir šios ekskursijos rengėjai - Lietuvos kultūros ir švietimo ministerijos ryšių su tautiečiais skyrius nesakė "Viso labo", o tarė "Iki greito pasimatymo Lietuvoje". Beje, į Lenkijoje esančias lietuviškas mokyklas iškeliavo nemokama daugiau nei 800 vadovėlių siunta, grožinės literatūros.

Alfonsas Kairys

LSS

Krivulė

Brandaus amžiaus brandūs darbai

(Sktn. Juozo Jasinevičiaus-Juozaičio gyvenimo devyniasdešimtmečiui)

"1923 m. pavasarį į Rokiškio gimnazijos kelių penktokų rankas pakliuvo dvi skautiškos knygelės: P. Jurgėlos "Pirmieji skauto žingsniai" ir "Piliečių auklėjimo mokykla - skautybė" bei keletas "Skautų" numerių. Abi knygelės tapo mūsų įkvėpėjos ir mums nauja evangelija, - pasakoja vienas iš jų. - Su įkarščiu perskaitėme viską, atmintinai išmokome skauto įžodį, įstatus, įsakus ir skautų himną. Gegužės 17 dieną mes keturiuose sudarėme branduolį: nutarėme laikytis skauto įstatų ir sveikintis kairiąja ranka. Gegužės 26 dieną jau įsteigta Prutenio draugovė, o metų gale sudarytos dvi skaučių skiltys, kurios vėliau išaugo į draugoves.

Sueigos ir pratybos vasarą vyko miške prie upelio. Vieno iš mūsų tėveliai savo namo antrame aukšte davė didelį kambarį, kurį skautai sutvarkė, įtaisė krosnį, sienas papuošė skautų simboliais ir paveikslais. Šiame skautų būkle vykdavo sueigos ir štabo posėdžiai. 1924 m. draugovės nariai, išėję atskirus kursus, išlaikė kvotimus gauti skautų patyrimo laipsnius. Išaugusi draugovė padalinta į dvi: Vytauto draugovei vadovauti paskirtas Juozas Juozaitis."

Taip prasidėjo brolio Juozo skautiškas gyvenimas. Rokiškio tuntas labai išaugo, sustiprėjo, o 1939 m. turėjo 24 vienetus su 600 narių. Štai kaip prisimena savo veiklą vienas iš skautų:

"Kiekvienas skautas ir skautė darydavo savo elgesio ir pratybų apyskaitą. Savaitės gale ją įteikdavo skiltininkui, o tas perduodavo draugininkui, kuris patikrinęs grąžindavo su savo pastabomis. Lapely buvo duodami atsakymai į klausimus: ar pabudęs greit kėleis iš lovos, ar pasimeldei ryte ir vakare, ar buvai punktualus, ar atlikai rytinę mankštą, ar išmokai pamokas, ar valei dantis, ar padarei gerą darbėlį šiandien. Tokia sąžinės apyskaita vertė mus nuolat budėti ir įgyti skautiškų įpročių. Tačiau griežta drausmė, punktualumas, blaivybė, stropumas moksle ir dažnos sueigos ne visiems buvo pakeliamas.

Mes, jauni vadai, kompromisų nepripažindavome. Dabar atrodo, kad kartais gal ir per griežtai pasielgdavome. Pavyzdžiui, vienu atveju varžybas laimėjo skautė, greičiausiai sumezgusi visus mazgus užsimerkusi. Vėliau paaiškėjo, kad ji įteikė namie paruoštą virvutę su mazgais. Garbės teismas ją papeikė ir pareikalavo keletą savaitę nešioti ant rankovės įsiūtą trikampį ženkluką. Ši skautė pabaudą atliko, buvo pavyzdinga mokinė ir vėliau skiltininkė. Tokie griežti reikalavimai ir pabaudos už neskaustiškų poelgius negarsinta, tačiau skauto ir skautės žodžiu bei garbe pasitikėjo mokytojai, draugai moksleiviai ir visuomenė."

1924-1926 m. Rokiškyje buvo leidžiamas laikraštis "Žvalgų takelis". Iš rankų į rankasėjo kiekvienos draugovės rašomas "Skautų būklės" dienoraštis: veiklos kronika, įdomesni įvykiai, nuotykių ir juokai. 1926 m. vadovų kursuose paruošta keliolika skiltininkų ir skiltininkių. Kursams talkino ir J. Juozaitis. Sėkmingi buvo esperantininkų kursai. Prutenėnai 1923 m.

surengė išvyką dviračiais į Moškėnų piliakalnį, 1925 m. - trijų dienų išskyla į Ilzės ežerą, 1924 m. - trijų dienų išskyla pėsčiomis į Brizgių kalną (23 km). Surengtos stovyklos: 1925 m. prie Ignotiškių ežero, 1926 m. - prie Ruopiškių ežero, prie Sartų ežero (vad. J. Juozaitis). 1925-1926 m. žiemą skautai sudarė slidininkų grupę, patys pasidarė prietaisus, dažnai rengdavo išskylas dieną ir naktį. 1927 m. per Velykų atostogas kursuose paruošta keliolika skiltininkų ir skiltininkių. Kursams vadovavo J. Juozaitis. Vadovų kursus lankė per 70 skautų ir skaučių.

Skautai talkindavo visuomeninėms bei kultūrinėms organizacijoms. Mokytoja Lansbergaitė padėdavo scenos veikalus statyti. 1925 m. skautai medžiais apšodino naujus Rokiškio miesto žemės plotus ir Skautų alėjos pakelę. Miesto valdyba leido miesto sodą įrengti skautų darželį, kur skautai ir skautės pavasarį ir rudenį dažnai atlikdavo savo pratimus. Skautų veikla paplito plačioje apylinkėje. Brolis Juozas buvo vienas energingusių šios saktos veiklos vadovų, jau 1928 m. pakeltas paskautininku.

Jis, atvykęs studijuoti į Kauną, aktyviai įsijungia į skautišką veiklą: vadovauja skiltininkų kursams, 1929-1930 m. - Universiteto tuntu vadovas, o 1930 m. rugpjūčio 1 d. tampa jau pertvarkytos Lietuvos skautų sąjungos (LSS) vyriausiojo skautininko padėjėju-adjutantu. Šiose aukštose skautiškose pareigose jis daug energijos skiria skautybės plėtimui bei įtvirtinimui. Nemaža laiko jis skyrė ir akademiniam skautų sąjūdžiui Vytauto Didžiojo universitete: buvo universiteto skautų draugovės draugininkas, vėliau "Korp. Vytis" pirmininkas, keletą kartų perrinktas vadu, Vytauto Didžiojo komiteto narys.

Baigęs universitetą ir atitarnavęs kariuomenėje kariūnu aspirantu bei tapęs karininku, o vėliau - mokytoju, brolis Juozas visą laiką glaudžiai bendradarbiavo su skautais. Už ilgąmetį, vaisingą skautišką darbą, 1937 m. vasario 16 dieną brolis Juozas buvo apdovanotas Lelijos ordinu. 1935-1940 m. jis buvo Ukmergės tūtininkas ir panaudojo visą savo ilgąmetį skautiškos veiklos patyrimą skautiškam darbui, kuris tęsėsi ligi žiauriam okupantui nusiaubiant skautų organizaciją 1940 metais. Daugelis jos vadovų buvo suimti, įkalinti, ištremti.

Prasidėjus sovietų okupacijai J. Jasinevičius, kiek pakeitęs pavardę, negalėjo pasilikti Ukmergėje. Jis persikėlė į Vilnių, kur tapo Pedagoginio instituto dėstytoju, savo ilgąmetį skautišką patyrimą pritaikydams pedagoginiam darbui. Jam ir paskyrė likusią savo gyvenimo dalį. Tik paskutini penkmetį, pragiedrėjus gyvenimui ir pradėjus atsigauti skautiškai veiklai, brolis Juozas įsijungė į akademinių skautų dr. J. Basanavičiaus draugovės veiklą.

Gegužės 21 dieną Juozas Jasinevičius-Juozaitis sutiko gražų 90-ies metų jubiliejų. Geros sveikatos, giedros skautiškos nuotaikos!

Vytautas Maknys
vyr. sktn.

Credit Facilities International Ltd.

- Siūlome iki 25% metinių palūkanų už indėlius metams ar ilgiau. • Susitarus galime mokėti palūkanas pagal nurodymą asmeniui, esančiam užsienyje ar Lietuvoje. • Stambių indėlių ilgesniam laikui palūkanas mokame pagal susitarimą.

Jūsų indėlių saugumą garantuoja Lietuvos įstatymai ir šalies bankų patikimumas.

- Tarpininkaujame perkant ir parduodant nekilnojamąjį turtą Lietuvoje ir užsienyje. • Vykdomė testamentų nurodymus bei tvarkome palikimus.

Kreiptis:

Credit Facilities International Ltd,
A. Strazdelio 1, 2600 Vilnius.
Tel. 61 18 79. Fax 61 49 84.

Atsiusta paminėti

Laiškai lietuviams. Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius Juozas Vaišnys, SJ. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098. Metinė prenumerata - 15 dol.

"EL" redakciją Vilniuje pasiekė trečiasis šių metų numeris. Jame - arkiv. A. Bačkio pamokslas, pasakytas Šv. Kazimiero bažnyčioje Vilniuje 1993 m., keli straipsniai, pelnė

premią žurnalo konkurse, tęsiamas J. Lauriūno ciklas "Žingsnis po žingsnio mišiose", K. A. Trimako straipsnis apie Vytauto Didžiojo universitetą Kaune atkurto Teologijos filosofijos fakulteto studentus, B. Butkevičienės pasakojimas apie Vilniaus universiteto biblioteką. Yra įprasti skyreliai "Knygos", "Jaunimas", "Tėvynėje", "Kalba" "Šypsuliai", "Įvairybės". Paskelbtas didelis sąrašas "Laiškų lietuviams" rėmėjams dėkojama.

Naujo vaisto tyrimai Vilniaus universitete

Algio Vasio, LCC Ltd. viceprezidento, iniciatyva Vilniaus universiteto Raudonojo Kryžiaus ligoninėje 1993-1994 metais vyko naujo antireumatinio vaisto "Tepoxalin"™ klinikiniai tyrimai.

Darbas buvo vykdomas R. W. Johnson (Johnson & Johnson) farmacijos instituto Šveicarijoje užsakyму.

Atsakinga darbo vykdytoja yra Vilniaus universiteto medicinos fakulteto bendrosios terapijos ir reumatologijos klinikos vyr. asistentė, medicinos daktarė Irena Butrimienė. Tyrimuose taip pat dalyvavo klinikos vadovas, medicinos daktaras Algirdas Venalis.

Klinikiniai tyrimai sėkmingai baigti. Dabar vyksta mokslinė Gautų rezultatų analizė.

Tai yra pavyzdys, kai išradinguo dėka kompetentingi Lietuvos medicinos mokslininkai pristatomi užsienio firmai, ieškančiai tokios paslaugos. A. Vasys atliko šį darbą nemokamai.

Algis Vasys ir Irena Butrimienė Vilniaus universiteto ligoninėje.

LCC Ltd. importuoja ir urmu parduoda L'eggs pėdkelnes, Florsheim vyriškus batus, Revlon kosmetiką, Wilson teniso raketas bei kamuoliukus ir kitas aukštos koky-

bės amerikietiškas prekes.

Dėl smulkesnės papildomos informacijos prašome kreiptis į Ireną Butrimienę M.D. PH.D., Vilniaus universitetas, tel. 629641.

Jau paskolinta 498 milijonai dolerių

"Lietuvos aida" Aurelija Liauškienė praneša, jog iš dokumentų aiškėja, kad tiek dolerių šiandien jau paskolinta Lietuvai. "Commodity Credit Corporation" suteikė pusdešimto milijono JAV dolerių. Paskolos sutartis pasirašyta 1992 m., paskolos galiojimo laikas - 30 metų, palūkanų norma - nuo 2 iki 3 proc. Šiandien jau visi tie milijonai panaudoti žemės ūkio produktams importuoti. Tarptautinis valiutos fondas 6 metams paskolino 86,4 mln. dolerių - tie pinigai jau panaudoti va-

liutai stabilizuoti. Pasaulio bankas 17 metų paskolino 60 mln. dolerių. Didesnė dalis išleista medicinai, žemės ūkiui ir energetikai. Bankas "Credit Lyonnais" 9 metams paskolino 12 mln. dolerių. 250 tūkst. jau panaudota oro transporto kontrolės sistemai finansuoti. Europos bankas paskolino 42,2 mln. dolerių - šie pinigai skirti skubioms investicijoms į energetikos sektorių. "Commodity Credit Corporation" paskolino dar 25 mln. dolerių žemės ūkio produktams importuoti -

beveik visos šios lėšos jau išnaudotos.

Europos Bendrija paskolino 110,8 mln. dolerių valstybės ir savivaldybių kuro rezervams, įsiskolinimui už dujas mokėti ir investiciniams projektams finansuoti. Tarptautinis valiutos fondas paskolino 14,2 ir 21,6 mln. dolerių, skirtų Vyriausybės stabilizavimo programai. "Vereins und Westbank" paskolino 30 mln. dolerių Ignalinos AE branduoliniui kurui pirkti - šią paskolą ir 1,75 proc. metų palūkanų reikia grąžinti jau š. m. spalio 14 d.

"EL" skaitytojų nuomonės

Pasimokyti galima ir iš Mandelos

Kiekvienas žinome po vieną kitą istoriją, kai geri, tačiau neteisingai panaudoti vaistai nuvarė žmogų į kapus. Ypač neretai tai ištinka vaikus. Kažkas panašaus Lietuvoje vyksta su vadinamuoju pridėtosios vertės mokesčiu. Vyriausybės ir Seimo nariai mums aiškina, kaip puikiai jis veikia Prancūzijoje, bet juk Lietuva - ne Prancūzija... Tarp vaistinio ir ligonio akivaizdžiai būtina konkreti ligos diagnozė ir gydytojas. Būtent šių esminių dalykų dabar verdančioje diskusijoje labiausiai ir pasigendu. A. Šležiavičius guodžia, jog kainos dėl pridėtosios vertės mokesčio pakilsią gegužės mėnesį apie 10%, o vėliau gal net krisią. G. Vagnorius žada brangiai parduoti išlikusias neprivatizuotas gamyklas ir gautais pinigais atstatyti indėlius. Bet kas gi tie gaudomi mokesčių mokėtojai? Kokios gi tos indeksuotos gamyklos?

Keli konkretūs pavyzdžiai (iš Marijampolės). Pradėsiu garbingiausios istorijos įmone - Cukraus fabriką. Neseniai ji ir visą Lietuvos cukraus pramonę tyrė ekspertų grupė iš Vakarų Europos. Išvada - visus dabar veikiančius nugriauti ir Lietuvos centre (apie Kėdainius) pastatyti naują, modernią, 10 tūkstančių tonų cukrinių runkelių per parą pajėgų perdirbtį fabriką. Visų dabartinių suminis pajėgumas - apie 6 tūkstančius tonų. Motyvacija paprasta - mūsų fabrikai kilogramui cukraus sunaudoja trigubai daugiau energijos negu Vokietijoje ir Danijoje. Įdomu tai, jog iš esmės tokį pat pasiūlymą jau prieš 10 metų A. Šležiavičiui, tada Lietuvos kompartijos CK aparate atsakingam už perdirbamąją pramonę, pateikė Marijampolės cukrininkai. Kaip mums pasakojo, tada jis pritarė, tačiau nieko negalėjo padaryti, nes sprendimai ir pinigai buvo Maskvos rankose. Ši cukrininkystės istorija gerai atspindi beveik visos mūsų pramonės tragizmą. Tai - dešimtmetis po dešimtmečio kaupamas atsilikimas.

Šiame fone akivaizdžiai matosi, kokią Sizifo darbą dirba tūkstančiai pasiūstų konservatorių parašų dėl referendumo rinkėjų. Juk kas iš to, jei

cukraus fabriką pabranginsime 100 kartų - vis tiek jis tiks tik nugriovimui. Čia ir pagrindinė visos mūsų ekonominės reformos yda - energija eikvama seno dalyboms; o ne naujo kūrimui. Deja, tai ir pagrindinė Šležiavičiaus vyriausybės yda. Taip, ji nusipelnė pagyrimo už politinės ir ekonominės padėties stabilizavimą, tačiau toji stabilizacija palaipsniui tampa stagnacija.

Akivaizdu, jog senoji pramonė, nepriklausomai nuo jos nuosavybės formos, jokia problema, ja mes paspręsim, apilėsiname žmoniją, jos ateities kartas. Problema - toje pramonėje dirbantys žmonės. Pastačius naują cukraus fabriką, jame dirbs vos apie du šimtus žmonių, ir jie pagamins dargi daugiau cukraus negu dabartiniuose keli tūkstančiai. Be abejo, jie ir uždirbs keleriopai daugiau negu dabartiniuose, didėle to priedo dalimi "pasidalindami" su kavinėse, parduotuvėse, klubuose įsidarbinusiais savo kolegomis. Tas procesas jau vyksta. Kaip bevertintume padėtį kitose srityse, bent aptarnavimo sektorių nepriklausomybės laikotarpiu padarė jau didžiulę pažangą. Marijampolėje dabar kas keli žingsniai - kavinė. Pateikau kokybės ir aptarnavimo kultūros su tarybiniais laikais taip pat nebepalyginami. Eiles baigiame užmiršti.

Deja, visa tai labai trapu. Eilių išnykimas daugeliui Marijampolėje tapo katastrofos pranašu. Buvo taip: pasiskolina pinigų, nuperka Lenkijoje ar Emiratuose prekių, per savaitę parduoda, grąžina skolą, pasiskolina dar daugiau, dar daugiau, pradeda ir pats skolinti. Ir štai prekės pradeda stovėti ne savaitę, bet mėnesį, du mėnesius, o procentai auga. Negrįžta pinigai ne tik iš prekybos, bet ir iš analogišką padėtį pakliuvusių skolininkų. Beveik visas Marijampolės milijonierių klubas pakliuvo į šiuos spąstus. Liūdniausia yra tai, kad merdi ir naujos gamybinės firmos "Ada", "IVEGA", įdarbinusios po keletą šimtų žmonių. Tvirtai ant kojų stovinčių reputaciją Marijampolėje turi tik dvi bent kiek žymesnės įmonės - "Vernitas"

(putlių verpalų fabrikas) ir "Transalga" (buvusi valstybinė autotransporto įmonė, savininko transformuota į tarptautinių pervežimų firmą).

Tokia tad nelinksma diagnozė. Ką turi daryti gydytojas? Galėtų pasimokyti iš Mandelos, neseniai pareiškusio, kad jis linkęs iš verslininkų ne atimti ką nors, bet nueiti pas juos ir paprašyti padėti valstybei. Antra, jis turėtų pasimokyti iš kunigaikščio Gedimino, įvairiomis lengvatomis viliojusio pirklius ir amatininkus iš visos Europos. Trečia, pasimokyti iš Žečpospolitos dvarininkų, po karų, marų ir kitokių sukrėtimų ištuštėjusiuose kaimuose besikuriančius valstiečius atleisdavusių nuo beveik visų prievolių. Sukrėtimų metu labai svarbu, kad kuo daugiau žmonių sugebėtų išsilaikyti be valstybės pagalbos. Marijampolėje didžiausia tokių žmonių grupė - mašinų varinėtojai, permetantys mašinas iš Vakarų į Rytus. Jų parvežamų pinigų dėka taip neblogai gyvuoja ir jau minėtas Marijampolės kavinė bei parduotuvių tinklas, čia dirbantiems žmonėms taip pat nereikia valstybės pagalbos. Ką šitoje sistemoje reiškia pridėtosios vertės mokeskis? Vidutinis vienos mašinos pervarymo pelnas - apie 10%, pridėtosios vertės mokeskis - 18%. Pasiųsle mašinos, pagal dokumentus pirkto už 10 markių... Be abejo, Vyriausybė "imsis priemonių". O juk buvo, kaip ir prieš 10 metų, pateiktas paprastas, racinalus pasiūlymas: įveskit priimtina fiksuotą (pavyzdžiui, 200 dolerių) mokesį už mašiną, žmonės mielai mokės, nebus jokių landų muitininkų piktnaudžiavimui. Kur tau! Jei patys siūlo, vadinasi, kažkokiu būdu siekia apgauti valstybę, išsisukti...

Netikiai kalbomis apie didelį kainų kilimą. Gegužės pirmoje pusėje Marijampolės turguje kaulienos kainos nukrito apie 1-2 litus, bet aš linkęs vertinti tai kaip labai blogą ženklą. Panašiai prasidėjo didžioji trisdešimtųjų metų depresija.

Jonas Algirdas Ambraziejus
Marijampolė

Naujas tarptautinis viešbutis Lietuvos sostinėje

Vilniuje, ant Neries kranto, Goštauto gatvėje, kur yra senas avalynės ir odų fabrikas, planuojama pastatyti keturių žvaigždučių viešbutį. Jame bus 227 kambariai ir apartamentai. Viešbutį statys Austrijos-Vokietijos statybos koncertas Maculan, jo eksploatacijai vadovaus Amerikos viešbučių firma Radisson-Carlson. Statybos darbai turi būti pradėti šią vasarą. 1995 metų pabaigoje viešbutis turi pradėti veikti. Šiuos duomenis pateikia Austrijos firma Reschen-Consult GmbH, kuri ir vykdo projektą. Apie šį projektą paprašėme papasakoti firmos vadovą Josefą Rescheną.

Viešbutyje numatoma įrengti 150 kambarių, 28 pusiau liukso numerius ir 49 apartamentus, restoraną, barą, patalpas konferencijoms, aktyvaus poilsio centrą, garažus. Aštuonių aukštų viešbučio pastatą suprojektavo Austrijos architektas Erichas Schnogass ir jaunas architektas lietuvis Saulius Pamerneckis. 1993 metų gruodžio mėnesį projektą patvirtino Vilniaus architektūros taryba.

Koncernas Maculan yra vienas didžiausių Austrijos ir Vokietijos statybinių firmų. Be daugelio pastatų, pastatytų Vakarų Europoje, firma Maculan sėkmingai dirbo statydama objektus Rusijoje, Čekijoje, Vengrijoje bei Lenkijoje. Koncernas Maculan, kurio apyvarta pernai sudarė 2 milijardus Vokietijos markių, o pelnas - 37 milijonus Vokietijos markių, yra viena dinamiškiausių besivystančių Vidurio Europos firmų.

Viešbutį eksploatuos Radisson-Carlson Group, įsikūrusi Mineapolyje, JAV. Dukterinė firma Carlson Companies Inc., kurioje dirba 98 000 darbuotojų, yra viena didžiausių viešbučių firmų pasaulyje. 1992 metais jos apyvarta sudarė daugiau negu 9,8 milijardus JAV dolerių.

Prieš pradedant ruošti projektą, tarptautiniai institutai atliko išsamias rinkos analizes. Jos patvirtina, kad viešbutis "Victoria" yra pastovios vertės investicinis objektas, turintis didelį vertės didėjimo potencialą. Bendra investicijų suma, įskaitant ir finansavimo išlaidas, sudaro 127 milijonus litų (401 milijonų Austrijos šilingų, 56,6 milijono Vokietijos markių), 30 procentų šios sumos sudarys nuosavos investicijų lėšos, o likusius 70 procentų - Austrijos ir Vokietijos bankų kreditai.

Šis projektas, be abejonės, yra vienas iš kruopščiausiai paruoštų, patikimiausių ir geriausių ilgalaikių investicinių projektų, į kuriuos šiuo metu galima investuoti Lietuvoje. Skaičiavimai rodo, kad, grąžinus kreditus, metinis rentabilumas sudarys 45-46 procentus, o akcijų vertės didėjimas, net esant nedidelei 3,5 procento infliacijai, per 15 pirmųjų ūkinės veiklos metų sudarys apie 33 procentus per metus. Kad būtų galima užsitikrinti kreditus, buvo pateiktas prašymas Austrijos vyriausybinei garantijai gauti. Visi atsiskaitymai vyks per Litimpex banką.

Sudaroma galimybė šiame projekte dalyvauti ir Lietuvos investitoriams, išgyjant įmonės "Hotel Victoria UAB", kuri vykdo šį projektą, akcijų. Išsamesnę informaciją gali suteikti "Litimpex" banko atstovas p. Algimantas Aleksandras Abramavičius, tel. Vilniuje: (370 2) 35 24 53, arba firmos "Hotel Victoria UAB" atstovas Pranas Klikūnas, tel. Vilniuje: 75 18 39. Besidomintiems investitoriams šie atstovai taip pat gali surengti susitikimus su firmos, kuri eksploatuos viešbutį, bei projektą vykdančios Austrijos firmos atstovais.

Saulius Strimaitis

Tarp Nigerijos ir Rusijos

Pasaulio šalių 1994 metų investicinio patrauklumo reitingų lentelėje, kurią kartą per pusę metų skelbia vienas rimčiausių pasaulio ekonominių leidinių - "Institutional Investor", Lietuva užima 97 vietą, pranešė ELTA. 135 pasaulio šalių patrauklumo reitingai yra nustatomi remiantis informacija, kurią pateikia didžiausi pasaulio tarptautiniai bankai. Konfidencialiai apklausių bankininkų prašoma įvertinti šalių reitingą balais nuo 0 iki 100. Nuo 75 iki 100 bankų tokiu būdu pateikia savo vertinimų seką. Bankams uždrausta vertinti savo šalį. Šį kartą Lietuva su bendru pa-

trauklumo reitingu 18,4 užima 97 vietą ir yra tarp Nigerijos bei Rusijos. Per pusmetį ji smuktelėjo iš 93 į 97 vietą. Jos rodiklis per pusę metų sumažėjo 0,6 punkto, o per metus sumažėjo viena dešimtają punkto. 52 šalių reitingai padidėjo vienu ar daugiau punktu, ir tik 8 šalių reitingas smuktelėjo punktu ar daugiau.

Pirmasis dešimtukas yra toks: Šveicarija (92,2), Japonija (91,0), Jungtinės Amerikos Valstijos (89,7), Vokietija (89,4), Olandija (88,4), Prancūzija (88,2), Anglija (86,0), Austrija (85,6), Liuksemburgas (84,6), Kanada (81,9).

ROCHDALE TRAVEL CENTRE

Eastern European Division

Pramogai ar bizniui
žemiausiomis kainomis skriskite
į Rytų Europą.

Grupiniai skrydžiai (schedule flights) iš Londono
ar Manchesterio į Vilnių ir atgal nuo £225.

Dėl smulkesnės informacijos kreiptis:
EASTERN EUROPEAN TRAVEL
66 Drake Street
Rochdale
Lancs.
OL16 1PA
Tel 0706 868765

Krikščioniškoji demokratija ir Lietuva

Taip vadinosi gegužės pabaigoje Vilniaus universiteto Teatro salėje vykusios konferencija, surengta Lietuvos krikščionių demokratų partijos (LKDP) ir Konrado Adenauerio fondo Baltijos šalių atstovybės.

Po įžanginių Lietuvos krikščionių demokratų partijos valdybos pirmininko Povilo Katiliaus ir Konrado Adenauerio fondo Baltijos šalių atstovybės vadovo Paulio Apinio kalbų klausytojų dėmesį pritraukė svečias iš Vokietijos - dr. Rudolfas Uertcas (Rudolf Uertz). Jis yra K. Adenauerio fondo tyrimų ir konsultacijų ekspertas ir pirmąjį savo pranešimą paskyrė krikščioniškosios demokratijos teoriniams pagrindams. R. Uertcas antrosios dienos pranešimo tema - "Krikščioniškoji demokratija ir socialioji rinkos ekonomika". Svarbiausias konferencijos pranešėjas supažindino su krikščioniškojo pasaulio mokslininkų ekonominėmis ir socialinėmis nuostatomis, jų raida nuo pat Tomo Akviniečio (XIII amžius) darbų, didžiausią dėmesį paskyrė XX amžiaus, atnešusio daug nelaimių Europai ir jos didelių tautų agresyvių veiksmų bei interesų kryžkeleje esančiai Lietuvai. Per Vokietijos, pergyvenusios du pasaulinius karus, 12 metų nacių valdymą, VFR (vėliau - Vokietijos) istorijos ypatumus R. Uertcas atskleidė krikščioniškosios demokratijos ir jos nuostatų ekonomikos srityje raidą, Vokietijos krikščionių demokratų vaidmenį atkuriant šalies ekonomiką ir "gydant" visuomenę nuo nacių režimo šoko bei pasekmių. Šiuo atžvilgiu labai svarbus buvo socialiosios rinkos ekonomikos pritaikymas, derinant visuomenės ir privačios iniciatyvos interesus, valstybei sudarant palankias sąlygas ūkio vystymui, valstybės piliečių santarvei, abipusiškai naudingam darbavimui ir darbininkų bendradarbiavimui. Rezultatą žinome visi - tai vadinamasis VFR "ekonominis stebuklas", pakėlęs kraštą iš Antrojo pasaulinio karo griuvėsių. Vokietijos krikščionių demokratų idėjinės ištakos

- popiežių Leono XIII ir Pijaus XI enciklikose.

Kelis kartus pranešėjas 1945 m. Vokietijos padėtį palygino su Lietuvos dabartine būkle, į kurią mes eįjome nuo 1940 m. (Vokietijoje nacių ir nacionalsocializmo ideologijos) viešpatavimas tetrūko dvylika metų). Mūsų "griuvėsiai" kiek kitokio pobūdžio. Tad kiti pranešėjai neatsispyrė progai savo pranešimus palyginti Vokietijos ūkį ir visuomenę žlugus nacių imperijai ir Lietuvą sugriuvus sovietinei bolševikų imperijai, kurios kalbiniais mes buvome pusę amžiaus.

Apie Lietuvos krikščionių demokratų partijos ir mūsų valstybės istoriją savo pranešime "Krikščioniškosios demokratijos vaidmuo stiprinant Lietuvos valstybę" kalbėjo dr. Kazys Eringis. Dr. Egidijaus Vareikio pranešimo tema - "Krikščioniškosios demokratijos vieta ir perspektyvos šiuolaikiniame Lietuvos politiniame gyvenime", Petro Plumpos - "Tautinės ir konfesinės tolerancijos tradicija ir perspektyvos Lietuvoje".

Apie Lietuvos krikščionių demokratų partijos ekonomines ir socialines nuostatas kalbėjo LKDP veikėjas Julius Beinortas ir dr. Albertas Šimėnas, pabrėžė darbo vietų kūrimo svarbą, gilinesi į partijos ideologijos teorinius pagrindus. Savo patirtimi ir žiniomis pranešime "Krikščioniškoji demokratija ir Europos vienijimasis" pasidalino buvęs Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas.

Negalima nepaminti ir diskusijų tiek prie mikrofono, tiek pertraukų metu, pranešėjų atsakymų į klausytojų ir oponentų (salėje buvo ir tokių) klausimus. Konferencijos pabaigoje apie mūsų dienų Lietuvą ir jos praities išbandymus trumpai kalbėjo profesorius Vytautas Landsbergis, taip pat palinkėjęs LKDP politinės ir ekonominės sėkmės Lietuvos valstybės kūrimo ir visuomenės vystymo kelyje.

Stanislovas Buchaveckas-
Bukaveckas
Istorikas

Susitikimas su prezidentu

Gegužės 26-ąją prezidentas A. Brazauskas susitiko su Seimo krikščionių demokratų frakcijos bei partijos nariais. Išvakarėse valstybės vadovui buvo įteiktas penkių puslapių Krikščionių demokratų partijos memorandumas dėl padėties šalyje. Jame išreikštas susirūpinimas, kad dabartinė Seimo daugumos ir vyriausybės ekonominė politika sąlygoja visuomenės turtinę poliarizaciją. Kaip kitądien po

susitikimo spaudos konferencijoje pranešė A. Šimėnas, pokalbyje su prezidentu plačiai nagrinėtos įvairios ekonominės problemos. Krikdemų požiūriu, reiktų greičiau apsispręsti, kur bus orientuojamas Lietuvos verslas - į Rytus ar į Vakarus. Prezidentui pateikta pasiūlymų, ką, krikdemų nuomone, būtina keisti ir tobulinti ne tik ekonomikoje, bet ir socialinėje sferoje, teisėsaugoje, užsienio politikoje.

Einame savo keliu...

Į klausimus atsako Lietuvos krikščionių demokratų partijos valdybos narys, Seimo sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komiteto narys, Nepriklausomybės akto signataras, inžinierius **Julius Beinortas**

- **Kadangi Jūs "Europos lietuvių" pirmąsyk, prašyčiau prisistatyti išsivijios skaitytojui.**

- Mano profesija - cheminės technologijos inžinierius. Esu išdirbęs pramonėje per 25 metus. Dabar jau antrą kadenciją parlamento narys, išrinktas Panevėžyje, kur gyvenau.

- **Kas atvedė į Krikščionių demokratų partijos gretas?**

- Kai Baltijos tautos atsiradus galimybei ėmė ieškoti nacionalinio išsivadavimo formų, aktyviausi buvo Latvijos "žalieji", o Estijoje - pragmatiskasis "Rahvariine". Lietuvoje ekologinis "žaliųjų" judėjimas patraukė daug jaunimo ir inteligentų, o Sąjūdis - dirbančiųjų ir mokslo žmonių. Laimei, abi srovės greitai susiliejo į vieningą srautą.

Dar studijų Kaune metais aš dalyvavau žygeivių judėjime. Tai buvo neformalus kraštotyrininkų, tautos kančios ir kultūros istorijos mylėtojų būrys, išsilaikęs iki šiol. Savo veiklą nuo KGB maskuodavome saviveikliniu turizmu, folkloro rinkimu ir atlikimu, legaliaja kraštotyra. Mūsų ryšiai su katalikų kunigais bei "Eucharistijos bičiuliai" buvo nuolatiniai. Todėl tiesiog natūraliai įsijungiau į Sąjūdį: dalyvavau Sąjūdžio Seimo darbe, buvau Panevėžio Sąjūdžio tarybos narys.

Sąjūdis buvo neįveikiamas, kol jo didysis tikslas buvo Lietuvos nepriklausomybės atstatymas. Natūralu, kad atkūrus nepriklausomybę teko spręsti kitokius uždavinius, todėl "liaudies frontą" turėjo pakeisti politinės partijos. Tada ir įstojau į LKDP.

- **Lietuva vis dar susiskaldžiusi. Manau, tas susiskaldymas į partijas ir judėjimus yra sveikas. Žmogus turi kur išreikšti save. Netgi pati "šviežiausia" partija - socialistų - Kaišiadoryse, o, vadinasi, ir visoje Lietuvoje turi pasekėjų. Vienos partijos reikiama interpelacija vyriausybei, kitos skelbia referendumus. Kokia Jūsų partijos pozicija šioje nuomonių įvairovėje?**

- Stebiuosi, kad eksponuojate socialistų partiją kaip naują politinę jėgą. Iš tikrųjų tai tik nauja postkomunistinės partijos atmaina, bet ryškiai socialiai orientuota ir žmones, tebejaudinančius nostalgiją kolūkinei praečiai. Valdančioji partija tiesiog eksperimentavo iš karto dviem dalykais: kiek senos idėjos populiarios liaudyje ir koks Kaišiadorių žmonių politinis aktyvumas.

Interpelacija dabartinei Vyriausybei galėtų pakeisti vykdomąją valdžią, tik ne jėgų santykį Seime. Todėl jos nauda politiniu požiūriu abejotina. Mūsų partijos nuomone, priverstinis Vyriausybės pakeitimas valdančiajai partijai būtų naudingas: leistų jai nusikratyti atsakomybės už grubias klaidas ir nusikalstamą šalies alinimą.

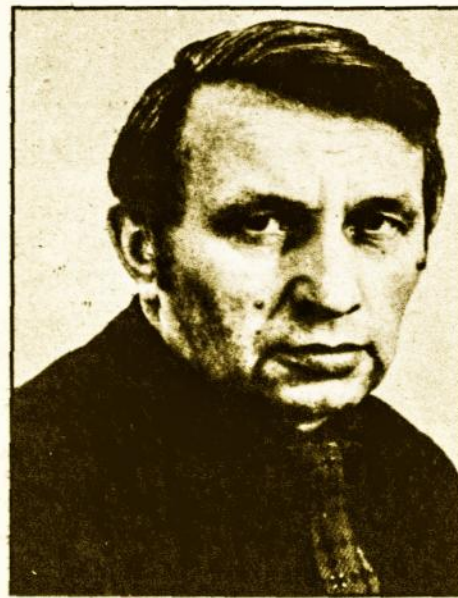
Šiuo metu inicijuojami du referendumai. Pirmasis - labai sudėtingos interpretacijos - dėl įstatymo atstatyti buvusių indėlių perkamąją galią. Nors pats įstatymo projektas kelia abejonių, bet mes jo dvasiai pritariame. Su žmonių indėliais LDDP pasielgė nusikalstamai, ir tai reikia bandyti atitaisyti.

Tautininkų siūlomas besąlygiškas priešlaikinių rinkimų reikalavimas referendumu dabartinėje ekonominėje situacijoje netgi pavojingas, nes gali diskredituoti dešiniąsias politines jėgas, kaip žūtbut trokštančias valdžios. Mums atrodo, kad reikia stiprinti partijos struktūras, didinti savo įtaką ir rimtai ruoštis praktiniams valstybės valdymo dalykams.

- **Vadinasi, krikščionys demokratai turi savo kelią?**

- Taip. Mes to kelio gaires stengiamės pasitikrinti analizuodami EPP ("European people party's") partijų programines nuostatas ir praktinius veiksmus. Tik gaila, kad mūsų materialinės galimybės mums tą labai riboja.

- **Praėjusieji priešlaikiniai rinkimai**

mai į Lietuvos Seimą atvedė LDDP. Kokią partiją, Jūsų nuomone, atvestų nauji priešlaikiniai rinkimai?

- Šiuo metu prognozuoti būsimų rinkimų baigtį labai sunku. Kalbama, kad veikia "švytuoklės" principas, t.y., rinkėjai blaškosi tarp dviejų kraštutinių. Bet aš manau, kad jis veiks ne taip stipriai. Labai didelę reikšmę turės du faktoriai: pirmasis - ar pajus nuosavybės privalumus žemdirbiai; antrasis - situacija darbo rinkoje. Šiandienos padėtis pramonėje dar negarantuotų socialdemokratijos pergalės, bet ateitis dirba jų naudai. Aš prognozuojau, kad po rinkimų Lietuvai valdyti teks sudaryti plačią koaliciją.

- **Jeigu vėl LDDP?**

- Jei rinkimai bus laisvi ir demokratiški ir daugumos rinkėjų balsus gaus LDDP, tai nemanyčiau, kad jos dabar vykdoma politika kuo nors keistųsi.

Bet vargu ar LDDP šiandien gautų tiek balsų, kad galėtų valdyti viena (kad ir su palydovinėmis savo organizacijomis - socialistais, valstiečių partija, netgi kairiaisiais centristais), be koalicijos su kitomis politinėmis jėgomis. O sudarius koaliciją jau tektų vykdyti ne savo politinę programą, o kitą, sutartinę.

Suprantama, krikščionys demokratų savęs koalicijoje su LDDP neišvaizduoja. Teiktų būti opozicijoje.

- **Rinkimai daug kainuoja, referendumai - irgi. Tai gal ekonomiskiau laukti eilinių rinkimų ir eiti į juos gerai pasiruošus, kaip siūlo LDDP, kad būtų išvengta didelių išlaidų?**

- Dėl išlaidų - taip. Tačiau blogas valstybės tvarkymas, tendencingas turinės diferenciacijos didinimas, suteikiant privilegijas mažai visuomenės daliai puslėviui susigrobtį valstybės, t.y., visų sukurtą turtą, kainuoja žymiai daugiau. Pakaktų panagrinėti tik vieną vyriausybės, t.y., valdančiosios partijos veiklos sritį: užsienio kreditų apetitus ir tų kreditų panaudojimą. Imamos didžiulės paskolos ir naudojamos neperspektyvios stambiosios industrijos bankrutuojančioms įmonėms reanimuoti, užuot jas perprofilavus ir pradėjus gaminti paklausią produkciją. Arba sunkiai gauti kreditai išmetomi energetikos gigantams, po to nerentabiliai "atiduodant" Baltarusijai ar Rusijai elektros energiją.

Deja, man nežinomas Jūsų minimas LDDP siūlymas, kad gerai pasiruošus rinkimams būtų išvengta didelių išlaidų. Neabejoju, kad turtinga valdančioji partija pasiruošė jiems geriausiai. O ar pasiruošė Lietuvos rinkėjai? Pamatysime.

- **Yra nuomonių, kad Lietuvos Seime per daug narių. Koks turėtų būti optimalus Seimo narių skaičius?**

- Prieš karą Lietuvos Seime buvo 80, po to - 89 nariai. Tačiau Seimo galios tada buvo menkesnės, o Prezidento - didesnės. Palyginus mūsų Seimo narių skaičių su Latvijos ir Estijos parlamentų dydžiu - mūsiškis didokas. Tačiau, imant Švedijos arba Danijos parlamentų narių skaičių ir

šalies gyventojų proporciją, Lietuvos Seime turėtų būti 144 nariai. Jeigu būtų mažiau, reiktų daugiau patarėjų, aparato darbuotojų. Svarbu, kokias funkcijas privalo atlikti Seimas ir ar gali kitos institucijos už jį ką nors padaryti. Būtų labai gerai, jei Seimo nariai iš anksto būtų pasiruošę šiam labai specifiniam darbui.

- **Jūs dirbate Seimo sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komitete. Kokį komiteto darbą laikote ženkiausiu? Kas būtina padaryti, bet nepadaroma?**

- Šitame komitete man tenka dirbti nuo 1990 metų kovo. Produktiviausiai dirbome 1991-1992 metais: sukūrėme socialinio draudimo sistemą, parengėme ir dar Aukščiausiojoje Taryboje priėmėme valstybės paramos šeimai, pajamų garantijų, darbo apmokėjimo, darbo ir kolektyvinių sutarčių bei darbo ginčų, įvairius butų įstatymus.

Seime socialinių reikalų komitetas, deja, užsiima tik anksčiau priimtų įstatymų revizija, turinčią ryškų politinį "daugumiečių" užsakymą.

Dabar "sėdime" prie naujojo pensijų įstatymo paketo. Atrodo, kad naujasis įstatymas patvirtintų nusistatymą artėti prie Vakarų Europos socialinės sistemos modelio.

- **Per praėjusius Seimo rinkimus dešinieji pralaimėjo per susiskaldymą. Ar dešiniuosios jėgos planuoja jungtis būsimuosiuose rinkimuose?**

- Per praėjusius rinkimus į Seimą balotiravosi 17 įvairių partijų ir organizacijų. Be to, kai kurių jų, pavyzdžiui, krikščionių demokratų, demokratų bei tremtinių organizacijų kandidatai dalyvavo bendrame sąraše. Iš tų 17 partijų bent 7-8 faktiškai buvo kelių "lyderių" organizacijos, susibūrusios tik rinkimams. Po rinkimų apie jų veiklą negirdėti, tačiau niekas negali pasakyti, kad jos neatgims būsimų rinkimų išvakarėse. Lietuvoje jau įprasta, kad susikūrus radikalai organizacijai Vilniuje - Kaune būtinai susikurs "nepriklausoma" nuo pirmosios ar radikalėsnės politikos "sesė". Taip gimė kaunietiška Laisvės lygos atmaina, vilnietiška "Patriotų sąjunga", dar kai kurios kitos.

Blogiau, kad buvo dirbtinai sukurta pseudodešiniųjų organizacijų, atlikusių žmonių klaidintojų vaidmenį. Ryškiausias to pavyzdys: dviejų "kovotojų" - užjūrio ir pogrindžio - sudurstyta jaunaliuvių ir krikščionių demokratų sąjungos koalicija, nors ir negavusi "sąrašinių" vietų Seime, negaisdama nuėjo tarnauti LDDP. Arba šiaip jau intelektualiai pajėgi socialdemokratų partija "pagimdė" "nuosaikiuosius krikščionis", nors neteko girdėti, kad mūsų krikščionių demokratų partiją kas galėtų apkaltinti ekstremizmu.

- **Krikščionys demokratai didina savo gretas, veda nuosaikią, kryptingą politiką, jų balsu jau prisiklauso ne tik tiktai partijos, bet ir tauta. Su kokiomis pajėgomis ir kokiais planais partija eina į rinkimus?**

- Šiandien derėtų kalbėti tik apie būsimus rinkimus ir savivaldybes. Mūsų nuostata: savivaldos turi būti kuo arčiau žmogaus. Išrinktas pareigūnas visada geriau už paskirtą.

Ne visuose rajonuose turime tolygų palaikymą. Tačiau stengsimės, kad mūsų partijos nuostatomis, išplaukiančiomis iš krikščioniškosios socialinės doktrinos, iš teisingumo, iš lygybės ir laisvės derinimo, bus plačiau atstovaujama negu ligi šiol.

- **Kokią Lietuvą Jūs įsivaizduojate paskutiniaisiais šio tūkstantmečio metais? Ar bent po naujų Seimo rinkimų?**

- Esu netikęs fantastas. Liko dar 5 metai. Blogiau būti neturėtų. Turėtų pabusti lietuviška savimonė, pagaliau - tautinės savisaugos jausmas...

Kalbėjosi Adolfas Strakys

GUNNEL TRAVEL SERVICE LTD

Siūlo šias paslaugas:

parūpina bilietus kelionėms lėktuvais, laivais, užsako viešbučius.

Organizuojami skrydžiai iš Londono į Vilnių ir atgal:

pirmadieniais, trečiadieniais ir šeštadieniais.

Visi skrydžiai - iš Heathrow.

Bilieto kaina - £285.

Nuo lapkričio 1 d. Skandinavijos Avia Sistema (SAS) kasdien (išskyrus sekmadienius) organizuoja skrydžius iš Mančesterio (per Kopenhagą) į Vilnių ir atgal.

Bilieto kaina - £320.

Dėl smulkesnės informacijos kreiptis:

Gunnel Travel Service LTD
Hayling Cottage Stratford St. Mary
Colchester Essex CO7 6JW
Tel (+44-206) 322033
Fax (+44-206) 322352

Užs. 784

Lietuvių ir lenkų draugystės vakaras Niujorke

Lietuvos generalinis konsulas Niujorke pranešė, kad praėjusią savaitę Lenkijos generaliniame konsulate Niujorke įvyko šių konsulatų surengtas lietuvių ir lenkų draugystės vakaras, skirtas Lietuvos - Lenkijos sutarties pasirašymui pažymėti.

Susirinkusius pasveikino Lenkijos generalinis konsulas Ježis Surdikovskis ir Lietuvos generalinis konsulas Leonas Kučinskis. Istoriškas profesorius Romas Misiūnas bei lenkų dienraščio Niujorke vyriausiasis redaktorius Boleslavas Vježbianskis perskaitė pranešimus apie Lietuvos ir Lenkijos santykius. Diskusijose kalbėjo Lietuvos ambasadorius Jungtinėse Tautose Anicetas Simutis ir prieškarinis Lenkijos generalinis konsulas Niujorke Kazimieras Krasickis.

Vakare dalyvavo lietuvių ir lenkų bendruomenių Niujorke atstovai, Lietuvos ir Lenkijos diplomatai.

Po oficialios dalies įvyko pianistės Aldonos Dvarionaitės koncertas.

LR URM informacijos ir spaudos skyrius

Savaitė Prancūzijoje

Vilniaus technikos universiteto nepatraukiamo mokymo centras Lietuvos įmonių vadovams surengė stažuotę Prancūzijoje. Joje dalyvavo kelių statybos ir statybos, mašinų gamybos

ir lengvosios pramonės įmonių direktoriai. Kelionės metu delegacija susitiko su įvairių Prancūzijos įmonių vadovais, išklaušė vadybos specialistų paskaitą, aplankė dvi parodas - tekstilės pramonės bei "Intermat" (kelių statybinių mašinų ir įrengimų paroda, rengiama kartą per tris metus). Grįžtant delegacija susipažino su dar viena paroda - Hanoverio muge Vokietijoje. Delegacijai vadovavo Nepetraukiamo mokymo centro docentas Pranas Kuisys.

Marija Akstinaitė

Trijų miestų deputatai mokosi iš švedų

Trys Lietuvos miestai yra pasirašę bičiulystės sutartį su Švedijos Kronobergo grafystės miestais: Kaunas su Växjö, Šilutė - Ljungby, Kuršėnai - Almhult.

Kronobergo grafystės savivaldybės sąjunga organizavo savaitinę seminarą - demokratijos mokymą, kaip praktiškai turi dirbti savivaldybės (pagal Švedijos pavyzdį). Šis mokymas vyko metus laiko trimis etapais.

Pradžią buvo pernai Šilutėje, kur dalyvavo iš kiekvieno miesto po septynis deputatus ir merai. Jie buvo supažindinti su Švedijos savivaldybės valdymu, biudžeto sudarėnėjimo ir kitais darbais.

Po to jau Švedijoje trijų Lietuvos miestų deputatai praktiškai buvo supažindinti, kaip dirba Švedijos savivaldybės. Kiekvienas deputatas turėjo progos akivaizdžiai pamatyti, kaip tai atliekama.

Trečiasis mokymo etapas neseniai praėjo Kuršėnuose ir Šiauliuose. Švedijos savivaldybių darbuotojai paskaitė keletą paskaitų apie savivaldos principus, demokratinio valdymo metodus jų šalyje. Švedai pateikė metodinės literatūros. Kronobergo grafystės savivaldybės sąjungos atstovas Bijoe Teke ir Kuršėnų miesto meras Algimantas Gaubas įsitikinę, kad naudingi ryšiai tarp dviejų šalių savivaldybių stiprės.

Deputatai, dalyvavę šiame seminare-mokyme, liko patenkinti ir tikisi, kad įgytas žinias sėkmingai galės pritaikyti savo darbe.

Romualdas Makauskas

Profesorius iš Kauno - tarptautinėje konferencijoje

Vytauto Didžiojo universiteto profesorius dr. Vladas Staukas dalyvavo konferencijoje "Pastatai ir aplinka", įvykusioje gegužės 16-20 dienomis Gardstone universitete, Watforde, netoli Londono. Į ją buvo atvykę 150 dalyvių iš 26 kraštų, perskaityta 30 pranešimų. Prof. V. Staukas pateikė savo pranešimą "Rekreacijos architektūra ir aplinka". Jame supažindino su rekreacija ir turistine būkle Lietuvoje dabar ir ateityje. Pasak prof. V. Stauko, plečiant turizmo galimybes turi būti atsižvelgiama į klimatinės ir ekologinės sąlygas Lietuvoje.

Klemensas Tamošiūnas
Eltos korespondentas
Londonė

Šarūnas Šulskis - Lietuvos čempionas

Vilniuje neseniai pasibaigė Lietuvos vyrų šachmatų čempionatas. Keturiolika jo dalyvių kovojo ne tik dėl čempionato titulo, bet ir dėl trijų laisvų vietų šalies rinktinėje, kuri lapkričio mėnesį žais pasaulio šachmatų olimpiadoje Solonikuose (Graikija). Kitas tris vietas rinktinėje pagal reitingą jau buvo užsitikrinę didmeistrai E. Rozentalis, A. Kveinys ir V. Mališauskas. Beje, pastarasis šachmatininkas vis vien žaidė šiame čempionate - kodėl nepabandyti prie olimpiečio vardo pridėti dar ir šalies čempiono titulą?

Šiškis į čempionatą pavyko sukviešti, galima sakyti, visus pajėgiausius Lietuvos šachmatininkus. Matyt, ne paskutinį vaidmenį čia suvaidino ir piniginiai prizai, kuriuos įsteigė šio sporto rėmėjai. Pirmosios vietos laimėtojas laukė 1000 JAV dolerių, antrosios - 500, trečiosios - 300, ketvirtosios - 100, penktosios - 80, šeštosios - 60 JAV dolerių. Didelį susidomėjimą kėlė tai, kad greta prityrusių meistrų - V. Mališausko, A. Butnorio, K. Kauno, G. Piešinos, D. Ruželės ir kitų - žaidė gabūs mūsų jaunieji šachmatininkai - Š. Šulskis (g. 1972 m.), V. Sakalauskas (g. 1971 m.), V. Grabliauskas (g. 1972 m.), K. Kryžius (g. 1979 m.).

Po permainingos dvi savaitės trukusios kovos Lietuvos 1994 metų čempionu tapo kaunietis Šarūnas Šulskis. Jis surinko 10 taškų (iš 13 galimų) ir net 1,5 taško viršijo tarptautinio meistro normą. Antroje vietoje liko didmeistris Vaidmantas Mališauskas, trečioje - tarptautinis meistras Darius Ruželė. Visi jie surinko po 9 taškus ir tik koeficientų sistema surikiavo juos čia išvardinta tvarka. Taigi ši ketveriukė kartu su didmeistrais Eduardu Rozentaliu ir Aloyzu Kveiniu Lietuvos rinktinės sudėtyje žais Pasaulio šachmatų olimpiadoje.

"Aš atvažiuoju į Vilnių nugalėti", - po turnyro pareiškė naujasis Lietuvos čempionas. Jo pasitikėjimas savo jėgomis imponuoja. G. Kasparovo mokinytis labai šiltai atsiliepė apie mokymąsi pasaulio čempiono mokykloje.

"Čia aš mokiausi kaip nugalėti, - pareiškė Š. Šulskis. - Ši mokykla man

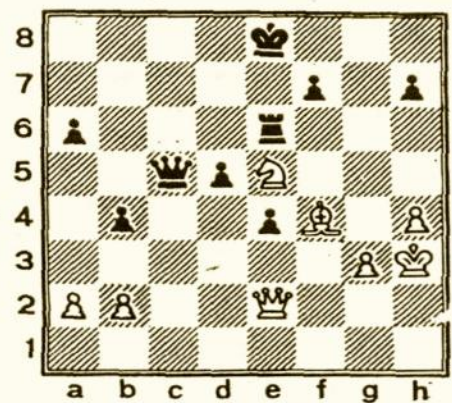
Š. Šulskis
Raimundo Gedgaudo nuotr.

davė tai, ko neduotų joks treneris. Bendravimas su pasaulio čempionu mane išmokė visų pirma nepasimesti sunkiose situacijose. Ir šiame čempionate buvo sunkių partijų, tačiau aš kovojau iki galo..."

Beje, šių eilučių autorius savo metu yra klausęs G. Kasparovą apie Š. Šulskį.

"Labai gabus vaikas, - tuo metu atsakė pasaulio čempionas. - Jeigu nuširdžiai dirbs, jis taps dideliu meistru". Pateikiame naujojo Lietuvos čempiono partijos su tarptautiniu meistru A. Zapolsku fragmentą.

A. Zapolskis - Š. Šulskis

37... Vg1 38.Kg4 Vd4 39.Vc2. Baltieji auksia žirgą, tikėdamiesi įvilioti juoduju karalių į mato tinklą. Bet Š. Šulskis budrus...

39... B:e5 40.Vc8+ Ke7. 41.Vc7+ Kf6. 42.Vd8+ Kg7 43.Rh6+ Kg6. 44.Vd6 Be6 45.Vf8 Ve5, ir centriniai juoduji pėstininkai nebesulaikomi. Baltieji pasidavė.

Henrikas Puskunigis
Tarptautinis šachmatų arbitras

Europos lietuviškųjų studijų 41-osios savaitės programa

(1994 liepos 31-rugpjūčio 7 dienomis
Berwang vietovėje, Austrijoje, Tirolyje,
Berwanger-Hof viešbutyje)

Sekmadienis, liepos 31 d.

20 val. Susipažinimo vakaras

Pirmadienis, rugpjūčio 1 d.

10 val. Atidarymas. Vytas Bieliauskas (Cincinnati, USA)

"Moralinis vystymasis individuose ir tautose"

20 val. Vaidotas Daunys (Vilnius) "Tikėjimas ir vietovaizdis. Antano Maceinos krikščioniškoji akistata"

Antradienis, rugpjūčio 2 d.

10 val. Vincas Natkevičius (Viernheim) "Didžiųjų vertybių problema mūsų filosofijoje ir literatūros kritikoje (St. Šalkauskis, A. Maceina, J. Grinius)"

20 val. Irena K. Lukoševičienė (Etobicoke, Kanada) "Lietuvos socialinės problemos"

Trečiadienis, rugpjūčio 3 d.

10 val. Romualdas Sikorskis (Vilnius) "Lietuvos ūkio būklė ir raidos perspektyvos"

20 val. Petras P. Lukoševičius (Etobicoke, Kanada) "Lietuvos žemės ūkio problemos"

Ketvirtadienis, rugpjūčio 4 d.

10 val. Kun. Jonas Jūraitis (Termen/Kaunas) "Prie policijos suvestinių versmės..."

Po pietų Ekskursijos į aukščiausią Alpių viršūnę Zugspitze ir į Innsbrucką

20 val. Alvydas Jokubaitis (Vilnius) "Lietuvos filosofinė tradicija postmodernizmo akivaizdoje"

Penktadienis, rugpjūčio 5 d.

10 val. Viktorija Daujotytė-Pakerienė (Vilnius) "Dvi lietuvių literatūros "Gabijos"

19.30 val. Literatūros vakaras. Dalyvauja: Joerg-Naudžiūnaitė, Vaidotas Daunys, Saulius Kubilius.

Tėvynės valandėlė. Kalba vienas iš moderatorių.

Šeštadienis, rugpjūčio 6 d.

10 val. Darius Kuolys (Vilnius) "Lietuvos švietimas: būklė ir kaitos perspektyvos"

20 val. Savaitės vertinimas. Kita savaitė.

Sekmadienis, rugpjūčio 7 d.

10 val. Šv. Mišios. Aukoją kun. Jonas Jūraitis

11 val. Savaitės uždarymas

Savaitę moderuoja: D. Kuolys, V. Natkevičius, J. Norkaitis. Kapelionas - kun. J. Jūraitis. Dalyvių registruoja Irena Joerg-Naudžiūnaitė šiuo adresu: 6473 Werns, Tirol, Austria-Österreich. Registracijos mokestis 150 DM (jaunimui 70 DM).

Keturių žvaigždžių viešbutyje "Berwanger-Hof", kur bus apgyvendinti studijų savaitės dalyviai, yra visi patogumai. Kambariuose dvigubos lovos. Norintieji gyventi po vieną turės dienai primokėti 70 austrų šilingų. Dviejų lovų kambariuose visas pragyvenimas (nakvynė ir valgis) dienai vienam asmeniui kainuoja 500 austrų šilingų.

Atvykstantiems iš Lietuvos reikia Austrijos vizos. Studijų savaitės vietovė Berwang yra Alpių kalnuose, į juos galima palipti ar kopti į viršūnes. Netoli Berwango yra puikių ežerų maudytis.

Mašinomis važiuojant į Berwangą per Vokietiją geriausia iš autostrados išsukti Ulme ir toliau važiuoti per Kempten, Füssen, Reutte. Traukinio stotelė, nuo kurios netoli Berwang, vadinasi Berwang-Bichlbach.

Impresarijus iš Smirnos

Nuostabi Goldonio komedija apie šou biznio pasaulį, nors sukurta prieš 200 metų, yra svarbi ir šiandien. Spektaklį "Impresarijus iš Smirnos" pastatė jauna režisierė iš Lietuvos Dalia Ibelhauptaitė. Vaidinimą galima pamatyti Old Red Lion kasdien, išskyrus pirmadienį, nuo gegužės 15 iki birželio 18 d. Spektaklio dailininkas Gideon Davei, šviesos dailininkas - Simon Mills, kompozitorius - Jeremy Arden, prodiuseris - Charlotte Barslund.

Impresarijus atvyksta į Veneciją, turėdamas pinigų naujai operai. Visi dainininkai kovoja dėl didžiausio vaidmens ir didžiausio atlyginimo. Bet šou biznio pasaulyje niekada nebūna taip ramu ir gera kaip atrodo ir kiekvienam svarbu, kad į jį žiūrėtų, nebūtinai žiūrovai...

Stebėdami dainininkų varžybas ir intrigas atpažįstame šou biznio pasaulį, kuriame visuomet vyksta lenktynės ir žaidimai, kuriuose dalyvauja visi - vieni savo noru, kiti per jėgą.

Vaidina Steven Crossley, Dexter Fletcher, Robert Goodale, Suzanna Hamilton Katrina Levon, John Michie, Sandeep Sharma, Matthew Sim, Simon Slate, Finty Williams.

Bilietai kainos - 8 svarai ir 5 svarai (su nuolaida pensininkams ir studentams, bet ji netaikoma penktadieniais, šeštadieniais).

Old Red Lion, 418 St. John Street, London EC1V 4QE, arčiausias metro Angel (Northern Line).

"Lietuvių godos" -

laikraštis Gudijos lietuviams. Jame rašoma apie kaimyninėje valstybėje gyvenančių lietuvių rūpesčius, lietuviybės išlaikymo problemas. Tačiau jį mielai skaito visuose pasaulio kraštuose gyvenantys lietuviai.

"Lietuvių godos" yra "Europos lietuvių" mėnesinis priedas. Tad, užsisakydami "Europos lietuvių", gausite "Lietuvių godas" kiekvieno mėnesio pradžioje.

Prenumeruokite "Europos lietuvių"! Jo kaina su priedu "Lietuvių godos" nesikeičia.

EUROPOS LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN - Lithuanian weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and published by Lithuanian Association in Gt. Britain and

Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, England

Tel.: 071-727 2470 Fax: 071-792 8456

ISBN 0901941 45X

Prenumeratos kaina metams: Didžiojoje Britanijoje - 40 svarų;

Vokietijoje - 100 DM. Lietuvoje - 190 Lt. Visur kitur - 40 sv.

Vienoje skiltyje įdėto skelbimo kaina 10 sv. (minimumas). Didėsniai skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštį kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ir leidėjo nuomonę.

Redaktorius Mindaugas Milieška

Lietuvių Kronika

"EUROPOS LIETUVIS" SPAUSDINAMAS VILNIUJE

Šis "EL" Nr. 23 išsiųstas iš Vilniaus birželio 6 d.

Siųsdami "EL" prenumeratą pažymėkite:

"Europos lietuvių" administracijai, 2 Ladbroke Gardens,

London, W11 2PT.

Tel.: 071-727 2470 Faksas: 071-792 8456

"EL" redakcijos adresas Vilniuje: A. Strazdelio 1, Vilnius 2600,

Lietuva. Tel.: 622 466 Faksas: 614 984

SL 1436

Spausdina: Poligrafinių paslaugų įmonė, A. Strazdelio 1, Vilnius.

AUKOS SPAUDAI

Gerb. D. Rimkutė savo honorarą (29 litus) paaukojo "Europos lietuviui".

Už auką nuoširdžiai dėkojame.

KAS NESUMOKĖS PRENUMERATOS MOKESČIO, NEBEGAUS "EL"

Gerbiamieji skaitytojai,

dar kartą prašome visų, kas skolingas, kiek galima greičiau atsiųsti "EL" administracijai Londone prenumeratos mokesčių už 1994 metus, nes didelės pašto išlaidos artimiausiu metu privers mus nutraukti neapmokėtą siuntimą.

ELR

LIETUVIŲ ŠV. KAZIMIERO BAŽNYČIA LONDONE

21 The Oval, E2 9DT
rytinėje Londono
centro dalyje.

Iėjimas iš Hackney Road.
Tel. 071 739 8735
Pamaldos sekmadieniais -
9 ir 11 val.

Artimiausia požeminė stotis -
Bathnal Green centrinė linija.
Autobusai iš miesto centro:
26, 48, 55.

PAMALDOS

Nottingham - birželio 2 d., Dievo
Kūno-Kraujo šventėje, 11.15 val.,
Židinyje.

Nottingham - birželio 5 d., 11.15
val., Židinyje.

Bradford - birželio 5 d., 12.30 val.

Eccles - birželio 12 d., 12.15 val.

Nottingham - birželio 12 d.,
11.15 val., Židinyje.

Nottingham - birželio 19 d.,
11.15 val., Židinyje.

Derby - birželio 19 d., 14 val.,
Bridge Gate.

Nottingham - birželio 26 d.,
11.15 val., Židinyje.

Birmingham - birželio 26 d., 15
val., Šv. Onoje, 96 Bradford Street.

LONDONE

BALTŲ TARYBOJE

Mėnesinis Baltų Tarybos Jungtinėje Karalystėje posėdis įvyko gegužės 17 dieną Lietuvių namuose, Londone. (Posėdžiai vyksta rotaciniu būdu, kiekvienos tautybės atstovų namuose).

Šiame posėdyje pirmą kartą dalyvavo Baltų Tarybos išrinktas garbės Prezidentas RC. Hon. Sir Frederic Bennett DL ir Lady Bennett.

Buvo galutinai apsvaistytas Vilties ir Gedulo dienos minėjimas, įvyksiantis birželio mėn. 14 dieną, 18.30 val. St. Martinis bažnyčioje Trafalgar Square, London.

Išsiųsta per 200 kvietimų Parlamento nariams, Lordų rūmų lordams, Europos kraštų ambasadoriams.

Baltų Taryba kviečia visus Londono ir jo apylinkių lietuvius dalyvauti Vilties ir Gedulo dienos minėjime.

Plačiau aptarti dabartiniai įvykiai Baltijos kraštuose. Didžiausias dėmesys skirtas Estijai, nes Rusija ne skuba iš ten išvesti savo kariuomenės. Be to, Rusijos kariuomenės vadai grąžina, kad įvesiai daugiau kariuomenės. Šiuo reikalu visos trys delegacijos taryboje sutarė stebėti ir veikti prieš Rusijos grąžinimą.

SPORTO IR SOCIALINIO KLUBO METINIS SUSIRINKIMAS

Jis įvyko gegužės 22 dieną klubo patalpose. Susirinkimui pirmininkavo J. Černis, sekretoriavo S. Kasparas.

PADĖKA

Nuoširdus ačiū Britų-Lietuvių pagalbos fondo vaikams Lietuvoje veikėjams: Hildai ir Vaclovui Piščikams, Francei Senkuvieni, Stasiui Kasparui už man suteiktą galimybę stažuotis Londono Moorfieldo akių klinikoje. Jūsų materialinės paramos, rūpestingos globos, nepaprasto nuoširdumo dėka tos trys savaitės tapo dvasinės bičiulystės švente. Nuolat prisimindama Jūsų jaukius namus ir geraširdiškumą, grįžtu mintimis ten, kur buvo gera, ir, tuomet, kasdieninė pareiga padėti žmogui tampa daug lengvesnė.

Janina Budreikienė
Vilniaus miesto 2-os ligoninės
mikrochirurgė

Priimtas 1993 metų susirinkimo protokolas. Pirmininkas padarė pranešimą apie klubo veiklą ir reikalus 1993/1994 metų laikotarpiu. Paašškėjo, kad klubas už savo namus turi mokėti didesnius mokesčius savivaldybei, kuri suma šiuo metu siekia 3000 svarų. Buvo du kartus prašyta Hackney miesto tarybos finansų skyriaus, kad šie mokesčiai būtų sumažinti pelno nesiekiančiam klubui. Tam reikėjo atsakyti į klausimą, ar klubas yra atviras visų rasių žmonėms būti jo nariais. Klubas vadovė atsakė, kad tik lietuviams ir jų draugams. Tas, pagal Finansų skyriaus nuomonę, negali mokesčių sumažinti. Tuo būdu Hackney miesto taryba laiko lietuvių rasistais, o lietuvių Hackney miesto tarybą irgi tokiais pat rasistais.

Be šios mokesčių problemos buvo ir kita - tai pridedamosios vertės mokesčio (VAT). Jis klubui sudarė 1223 svarus. Dabar pagal naują finansinį įstatymą klubas galės išsiregistruoti iš VAT mokesčių.

Klubas valdyba metų laikotarpiu turėjo 9 posėdžius. Vykė mėnesiniai posėdžiai klube.

Šiais metais klubas turės išsirinkti du jaunesnius klubo patikėtinius. Pagal klubo įstatus turi būti 4. Pareigas eina du: J. Černis ir S. Kasparas.

Sekretorė Marija Hoyer-Kalinauskaitė savo pranešime sakė, kad nepaisant viso atliktos darbo klubas turėjo nuostolių. Padėkojo visiems nariams, kurie lankosi klube, o ne angliškuose "pabuose" (karčemos). Auditorius M. Semeta pranešė, kad klubas turėjo pajamų 26847 svarus, tuo tarpu išlaidų - 28710 svarų. Metinis nuostolis 1862 svarai. Išlaidų skyriuje šios didesnės sumos: elektra 2086 svarai, mokesčiai 3111 svarų, drauda 1445 svarai, VAT 1223 svarai.

Klubas valdyba 1994/1995 metams perrinkta aklamacijos būdu:

Garbės Prezidentas - kun. dr. Jonas Sakevičius MIC, pirmininkas - Stasys Kasparas, vicepirmininkas - Leonardas Songaila, kasininkas - Ron Hoyer, auditorius - Michael Semeta. Valdybos nariai: Konstancija Edvards, Albinas Ives-Ivanauskas, Petras Hoyer, Paulius Songaila. Klubas baro valdyba: Juzefa Kalinauskienė, Sheila Songaila, Danny Semeta. Klubas sekretorė: Marija Hoyer-Kalinauskaitė.

Nariai pareiškė, kad žmonių klube apsilanko tiek pat kaip ir anksčiau, bet mažiau išleidžia gėrimams, lošimo mašinoms. Siūlė, kad klubo vadovybė būtų pastangas išvengti nuostolio.

ELI

DERBY

Gautas pakvietimas iš Lord Lieutenant of Derbyshire, Colonel Sir Peter ir Lady Hilton į jų rengiamą tradicinį Derbyshire Festival paminėti J. D. Karalienės oficialią gimimo dieną. Festivalis prasidės šeštadienį, birželio 18 d. 12 val. dieną, ir tęsis iki 7.30 val. vakaro. Jis rengiamas ALTON MANOR, IDRIDGEHAY, DERBYSHIRE.

Programoje - Normandijos karių veteranų prisiminimas bei pagerbimas ir t. t. Vykis paradas. Vėliau sodelyje - įvairūs pasirodymai bei geriausi talentai iš Derbyshire, bus arbatėlės ir pan.

Šiame festivalyje kviečiame dalyvauti kuo daugiau lietuvių.

REIKALINGA

gera virėja ar kulinaras, sugebantys gaminti valgius vidutinės klasės restorane Anglijoje. Anglų kalbos žinojimas pageidautinas.

Dėl sąlygų kreiptis į "Europos lietuvių" redakciją, A. Strazdelio 1, 2600 Vilnius, tel. 62 24 66.

Birželio 26 d., sekmadienį, DBLS Derby skyrius rengia tragiškų birželio įvykių Lietuvoje minėjimą.

Jis įvyks ukrainiečių klubo patalpose, 27 Charnwood Str. Derby, 2.00 val. p. p. Paskaitą skaitys p. J. Maslauskas.

Vakaro metu bus loterija ir kitų dalykelių. Po minėjimo aptarsime skyriaus bei kitus reikalus.

Visus vietas bei apylinkės tautiečius ir svečius maloniai kviečiame į minėjimą gausiai apsilankyti.

DBLS Derby skyriaus valdyba

MANČESTERYJE

RENGINIAI

IŠVEŽTŲJŲ MINĖJIMAS

Birželio 18 d., šeštadienį, 6 val. vakaro Mančesterio lietuvių soc. klubas savo patalpose rengia išvežtųjų minėjimą. Paskaitą skaitys V. Bernatavičius. Bus meninė dalis.

Kitą dieną, t. y. birželio 19 d., kaip buvo skelbta, pamaldų nebus.

Prašome visus tautiečius gausiai dalyvauti išvežtųjų minėjime ML Soc. klube.

Rengėjai

KLUBO NARIŲ SUSIRINKIMAS

Liepos 2 d., šeštadienį, 4 val. p. p. ML Soc. klubo valdyba šaukia pusmetinį narių susirinkimą. Jame Valdyba ir Revizijos komisija padarys pranešimus, bus nagrinėjami klubo reikalai.

Kvorumui nesusirinkus nustatyta valandą, susirinkimas bus atidėtas vieną valandą, o po to įvyks, neatsižvelgiant į susirinkusių narių skaičių.

Narius prašome būtinai dalyvauti.

Klubas valdyba

Liepos 16 d., šeštadienį, 6 val. vakaro LKV S-gos "Ramovės" Mančesterio skyrius rengia Mančesterio lietuvių soc. klube Dariaus ir Girėno ir Mindaugo karūnavimo minėjimą. Paskaitą skaitys A. Podvoiskis. Bus meninė dalis.

Prašome visus gausiai dalyvauti.

Rengėjai

NOTTINGHAME

Joninės ir Petrinės

Nottinghamo moterų draugija birželio 25 dieną 18.30 val. Latvių klube, 1A Standhill Rd., Carlton Hill, Nottingham, ruošia Joninės ir Petrinės.

Iėjimas 5 svarai asmeniui. Užsirašyti iki birželio 22 d. Skambinkite - 505686.

Kviečiame visus tautiečius apsilankyti.

Moterų draugijos valdyba

PARDUODAMI BUTAI UŽSIENIEČIAMS

Trakų miesto centre 2-jų kambarių butas su visais patogumais (Ref. 21). Kaina \$10000 arba £6700.

Vilniaus miesto centre 2-jų kambarių butas su visais patogumais, saugus. (Ref. 42). Kaina \$35000 arba £24000.

Vilniaus miesto centre 4-rių kambarių, reikalingas remontas, saugus. (Ref. 41). Kaina \$70000 arba £47000.

Kreiptis:
"Europos lietuvių"
redakcija,
A. Strazdelio 1,
2001 Vilnius.
Tel. 61 18 79.

PASAULYJE

Bažnyčios priminimas turtingosioms valstybėms

Popiežinės šeimos taryba paskelbė 70-ties puslapių dokumentą antrašte: "Demografinės evoliucijos etiniai ir sielovadiniai matmenys". Dokumentas pirmiausia skirtas vyskupams ir katalikų organizacijoms. Jame remiantis krikščioniškos pozicijos smulkiai išanalizuoti šių metų rugsėjo mėnesį Kaire įvyksiančios Jungtinių Tautų demografinės konferencijos baigiamąjį dokumento teiginiai. Nagrinėjant dokumento projektą, nesunku padaryti išvadą, kad turtingosios valstybės, dangstydamos pažangos ugdymu, nori tą pažangą ugdyti trečiojo pasaulio kraštų sąskaita. Tokių ketinimų akistatoje Bažnyčia turi priminti pasaulinio teisingumo būtinumą ir turtingų valstybių solidarumo pareigą. Bažnyčia supranta, jog žmonijos prieaugio ir ekonominės pažangos rodikliai yra tarpusavy susiję, rašoma Popiežinės šeimos tarybos paskelbtame dokumente. Tačiau Bažnyčia jokių būdų nepateisina reikalavimo sustabdyti gyventojų prieaugį kaip sąlygos ekonominei paramai gauti.

"Vaikų misionierių" fondo jubiliejus

Į Vatikaną buvo atvykę keli tūkstančiai vaikų iš visos Italijos, remiančių vadinamąjį "Vaikų misionierių" fondą. Šiuo susitikimu Italijoje užbaigti jubiliejiniai 150-tieji metai nuo "Vaikų misionierių" fondo įsikūrimo. Ši fondą 1843 metais įsteigė prancūzas vyskupas Charles Forbet de Janson. Iš misionierių sužinojęs apie Kinijoje likimo valiai paliekamus naujagimius, vyskupas Forbet ėmėsi kaupiti lėšas, skirtas kinų pamestinukų gelbėjimui. Pradžioje jo prašymai nesusilaukė reikiamo atgarsio. Tuomet jis kreipėsi į prancūzų vaikus. Į raginimą "Vaikai, gelbėkite vaikus" atsiliepė tūkstančiai Prancūzijos mokinių.

Šiuo metu "Vaikų misionierių" fondo skyriai veikia 110 pasaulio kraštų. Jiems priklauso vaikai iki 14 metų amžiaus. Vien Italijoje praėjusiais metais vaikai misijoms remti suaukojo 5 milijardus lirų, tai yra apie 3 milijonus Amerikos dolerių.

Spauda ir televizija - kaip oras

Popiežinės socialinės komunikacijos Tarybos pirmininkas arkivyskupas John Foley lankėsi Jungtinėse Amerikos Valstijose. Dalyvaudamas Brooklyn vyskupijoje surengtame 28-osios pasaulinės socialinės komunikacijos dienos minėjime, arkivyskupas Foley savo kalboje pastebėjo, jog šiandieninei visuomenei socialinės komunikacijos priemonės yra kaip oras, kuriuo kvėpuojame. Jis taip pat išskėlė reikalą būti kritiškais tų priemonių naudotojais, kartu dėti pastangas, kad socialinės komunikacijos priemonės būtų morališkai priimtinos, teisingos ir objektyvios. Arkivyskupo John Foley kalboje galima išskirti tris pagrindinius momentus: katalikai turi remti katalikišką spaudą, kad galėtų gauti pilną informaciją ir religinę informaciją; televizija gali tiek praturtinti, tiek nusikurdinti šeimų gyvenimą: priklauso nuo pačių žiūrovų nuostatų; Bažnyčia turi bendradarbiauti su socialinės komunikacijos priemonėmis, turi būti atvira ir garbinga.

Naujas įstatymas Amerikoje

Jis numato laisvės atėmimo bausmę ir dideles pinigines baudas antiabortinių judėjimų aktyvistams, naudosiems prievartą prieš ligoninių, kur atliekami abortai, gydytojus ir tar-nautojus, arba prieš pacientes, besikreipiančias į aukščiau minėto pobūdžio klinikas ir norinčias nutraukti nėštumą. Įstatymo projektą patvirtino Atstovų Rūmai ir Senatas.

Vatikano radijo lietuviškų laidų
redakcijos žinios

Vykstantiems į užsienį "EL" pataria gerai apsidausti, kas padės išvengti ligos ar kitos nelaimės atveju susidariusių išlaidų, ir linki geros bei atmintinos kelionės!